

GU Journalen

NYHETER FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET NR 2 MARS-APRIL 1999

Färre forskarassistenter hot mot forskningen

INOM HUMANIORA och samhällsvetenskap har det skett en drastisk minskning av antalet forskarassistenter de senaste åren. Orsaken är tuffa besparingar.

Försämringen kan få allvarliga konsekvenser för forskningen i framtiden.

sid 3

Forskarutbildning i förändring

I SUHF:S NYA RAPPORT framkommer ett starkt missnöje mot den svenska forskarutbildningen. Både forskare och arbetsgivare efterlyser en bredare utbildning. I dag är det lättare att göra karriär inom akademien än att ta steget ut från högskolan.

sid 4

Mångkulturell professor

TVÅ VÄRLDSDELAR och flera språk förenas i Noriko Thunman, en av Sveriges två professorer i japanska. Kulturkontraster har inte splittrat denna Japanfödda dam utan snarare hjälpt henne att värna om sitt hemspråk i Sverige.

Sid 6

GU i Shanghai

DEN STÖRSTA SVENSKA marknadsföringskampanjen i Asien någonsin är nu över. Det göteborgska inslaget var helt dominerande. GU syntes och hördes.

sid 10-13

Har du hört?

SKVALLRAR DU? Du är inte unik. Skvaller ägnar sig de flesta åt, kvinnor och män, men det kan se olika ut. Skvaller lär oss om människors beteende och om livet, både positivt och negativt.

Kerstin Nordenstam, docent i nordiska språk, har skrivit boken "Skvaller. Om samtalsstrategier mellan kvinnor och män."

Sid 14

Håll den goda goda trätan levande!

ETT UNIVERSITET mår bra av en rejäl akademisk träta. Det är den som för forskningen framåt, punkterar genomslä argument och ger universitetet dess intellektuella spänst. Det påstår Lars Lönnroth, professor i litteraturvetenskap.

Sid 16

FOTO: HILLEV NAGEL

Fysik ska man lära med hela kroppen

OM MAN HÅLLER i en bandgenerator när den laddas upp reser sig håret. Det vet alla studenter som läst teoretisk atomfysik för professor Ann-Marie Pendrill. Experiment och demonstrationer – ofta med legobitar och studsballar som hjälpmedel – är a och o i hennes undervisning.

sid 8-9

"Vi har slutit ett bra avtal"

GÖTEBORGS UNIVERSITET kan karakteriseras som ett federativt universitet. En förutsättning för att federationen och sammanhållningen skall fungera är att man på de olika fakulteterna och enheterna har en relativ självständighet. När något sådant som ett nytt arbetstidsavtal förhandlas fram är det därför viktigt att man från såväl arbetsgivar- som arbetstagarhåll har uppbackning för det och en bred förankring. Som rektor för Göteborgs universitet menar jag att vi uppfyllt detta.

En förhandlingsdelegation bestående av representanter för samtliga fakulteter (bl a flera dekaner) har hela tiden hållits informerad om förhandlingsläget och styrt förhandlingsarbetet. De lokala personalorganisationerna har informerat sina medlemmar vid olika tillfällen. I det centrala avtalet är det klart angivet att denna förhandlingsordning varit den givna. En majoritet av universitetets styrelse har nyligen förklarat sig positiv till det ingångna avtalet och vidimerat att detta varit en operativ uppgift för rektorsämbetet.

Göteborgs universitet har sedan 1997 en "vision" och sedan nyligen en av styrelsen tagen "mål/uppdragshandling". I visionen sägs bl a: "Målet är att vidareutveckla ett fritt och demokratiskt universitet med utgångspunkt i det grundtvivska arvet, en fri akademi där det är högt i tak och där ingen är förrer än andra och där enbart respekten för andra och intellektuell hederlighet utgör gränsen för vad som får sägas." I den aktuella mål/uppdragshandlingen sägs bl a följande: "Människan – alla människor – är både mål och medel för det lärande universitetet." "Det lärande universitetet tar sin utgångspunkt i individuell och kollektiv, vetenskapligt kritisk, kunskapsbildning, som ingår i en processuell helhet, vilken innefattar utbildning, forskning och relationer till omvärlden – utan inbördes rangordning." "Mål/uppdragshandlingen säger vidare: "Anställda och studenter skall ges utvecklingsmöjligheter oavsett ålder, kön eller funktion inom organisationen."

Utifrån dessa formuleringar är det inte konstigt att vår strävan i första hand inte är inriktad på att återinföra det gamla privilegiesamhället i universitetet. Det försvann i och för sig redan i samband med LÄTU-reformen 1986.

En annan tanke som utvecklats i samband med universitetets svar på Forskning 2000 är att universitetets roll förändrats från att som primär uppgift ha att producera kunskap och "produkter" till att i lika hög grad producera kunskapsbärare, som inte bara är "containrar" med kunskap utan också bärare av värderingar, attityder och förhållningssätt. Det är ju bl a från denna kategori som framtidens lärare – också professorer – skall rekryteras. Det förtjänar att påpekas att till kun-

skapsbärarna hör inte bara f d grundutbildningsstudenter utan även forskarstudenter, ja t o m forskarna själva. "Kunskap bör äga relevans även utanför universitetets väggar och göras tillgänglig för dem den är ägnad för", står det i visionen.

Hur är det då med professorns roll? Professorn har ju den främsta tjänsten vid universitetet. Före 1993 var professorn anställd genom fullmakt och i princip oavsättbar, men är numera anställd på samma villkor som alla andra lärare med sk tillsvidareförordnande. I och med den av regering och riksdag beslutade reform, som trädde i kraft den 1 januari 1999, kan alla lektorer ansöka om professor. Om man bedöms kompetent – efter kriterier som rimligen är identiska med de nuvarande – har man rätt att bli förordnad på den högre tjänsten. Detta kommer att snabbt leda till att antalet professorer blir fördubblade vid universitetet. Detta visar att professorstiteln mera är att betrakta som en kompetensstämpel än en unik tjänst med särskilda privilegier. Man kan tycka vad man vill om detta, men det är den verklighet vi har att leva med och har knappast något med vårt arbetstidsavtal att göra. Likväl är professor fortfarande den främsta tjänsten. Professorn är och skall vara den mest välmeriterade när det gäller såväl forskning som undervisning. För mig är det närmast en självklarhet att man som professor tar ett ökat ansvar för ledningsfrågor och jag föreställer mig att merparten av alla ledningsbefattningar i linjen rektor, dekan, prefekt och studierektor kommer att innehas av professorer. I ledningsfunktion har man möjlighet att säkerställa en kreativ forskningsmiljö för forskare och doktorander och en god och inspirerande studiemiljö för studenterna. Hur arbetsfördelningen skall göras upp är självfallet olika för skilda kunskapsområden och löses bäst på den lokala nivån, dvs fakulteterna och/eller institutionerna. Att forskare eller undervisa i ett laborativt ämne skiljer sig avsevärt från att forska eller undervisa i litteraturvetenskap.

Ett unikt och viktigt privilegium, värt att värna om, har man naturligtvis kvar: friheten och ansvaret att välja sina egna forskningsproblem. Det är få andra kategorier i samhället som åtnjuter en sådan förmån. Det är också viktigt att mångfalden av resurskällor till forskning finns kvar. Ett fåtal forskningsråd styrda av en fåtalselit, enligt förslag i Forskning 2000, är ett hot mot den akademiska friheten. Jag håller det för självklart att en professor som genom sina forskningsinsatser dokumenterar kvalitet, produktivitet, drar in externa resurser och handleder doktorander av sin prefekt – sannolikt en kollega – också ges möjligheter till långsiktig forskningsaktivitet. Jag anser det självklart att dessa

professorer också på ett engagerat sätt deltar i grundutbildningen, bl a för att kunna rekrytera sina efterträdare, men också för att förmedla sin kunskap, sitt engagemang och sina värderingar till samhällets framma.

Vad är det som driver oss professorer att forska? Jag är övertygad om att det hos de allra flesta är fråga om en genuin nyfikenhet samt en önskan att det man finner skall hjälpa till att göra världen lite bättre att leva i. Personligen var jag lika nyfiken som doktorand, forskarassistent, lektor som professor. Rollen har däremot förändrats. Från att ha varit den primära kunskapsproducenten blev jag alltmer sysselsatt med att göra det möjligt för mina medarbetare att producera kunskap och att utvecklas. Man kan tala om rollen som akademisk ledare. Jag är medveten om att det ser olika ut inom olika kunskapskulturer. Det akademiska ledarskapet är, som jag ser det, en nödvändighet för att säkerställa universitetets överlevnad i en alltmer pressande omvärld, att balansera tid och resurser mellan utbildning, forskning, kommunikation med omvärlden och samtidigt behålla en hög kvalitet på allt vi gör.

Jag är övertygad om att vi slutit ett bra avtal – som för övrigt är tidsbegränsat och skall utvärderas – med möjligheter för alla lärare och jag hyser förtroende för mina medarbetare som varit verksamhetsföreträdarna behjälpliga vid framtagandet av avtalet. Jag uppskattar det fullständiga stöd jag har av samtliga dekaner. Det gäller nu att se till att avtalet tillämpas på ett förnuftigt sätt.

BO SAMUELSSON

FOTO: E.W. S. ANDERSSON

Har du synpunkter på arbetstidsavtalet och den debatt som förts i ämnet är du välkommen att skicka dessa till e-postadressen: arbetsstidsavtal@gu.se Det går också bra att debattera avtalet på universitetets elektroniska debattforum med adress: <http://debatt.adm.gu.se/debattforum/>

Oklar debatt om avtalet menar SACO och OFR-S

I DEN DEBATT SOM förekommit om det nya arbetstidsavtalet har man i flera fall vantolkat avtalet och de kompletterande förtydliganden som parterna utarbetat. Man har inte eftersträvat att se avtalets helhet. Det är också förvånande att man inte har efterfrågat de lokala fackliga parternas syn på avtalet utan hänvisat till uttalanden som centralt utformats av Sveriges Universitetslärarförbund (SULF). Vi tror att det hade varit bättre att inhämta informationen lokalt i första hand. Då hade rena felaktigheter i sakfrågan kunnat undvikas och samtidigt hade avtalsstolkningen kunnat bli mera saklig.

Som representant för lärare och forskare kände SACO-rådet och OFR-S mycket väl till de villkor och

krav som skulle tillgodoseas med ett arbetstidsavtal. Det gällde forskningens konkurrensförmåga, dess omfattning och kvalitet inte minst för att generera nödvändiga externa anslag. Det gällde även undervisningens kvalitet och omfattning.

Vår bedömning var att lokala parter bäst kunde bedöma de krav som kunde ställas på ett arbetstidsavtal vid Göteborgs universitet. OFR-S informerade vid medlemsmöte om ett preliminärt förslag till avtal och en sammanfattning av avtalsförslaget sändes till samtliga SACO-medlemmar den 16 december i fjol, via e-post eller brev. Det kom sammanlagt ett 20-tal svar, alltså från mindre än 1 procent av SACO-medlemmarna.

Reaktionerna var mycket växlande från negativa till mycket positiva och någon entydig inställning framkom inte. Dock kunde man utläsa viss oro för möjligheten av ett fortsatt överutnyttjande av lärarna inom grundutbildningen. Som ett resultat av detta skärptes våra krav på en tydligare partställning. Däremot syntes inte något av den oro, för att inte säga misströksamhet, som nu framkommit från några lärare.

Intentioner vid förhandlingarna Den övergripande ambitionen vid förhandlingarna var hela tiden ur SACO-rådets och OFR-S synvinkel att komma tillrätta med det gamla arbetstidsavtalets svag-

GU JOURNALEN är en informations- och personaltidning från Göteborgs universitet REDAKTÖR: Allan Eriksson BITR REDAKTÖR: Anders Franck LAYOUT/GRAFISK FORMGIVNING: Anders Eurén. ANSVARIG UTGIVARE: Siv Bondenäs Brink STF ANSVARIG UTGIVARE: Åke Pettersson MEDVERKANDE SKRIBENTER: Eva Lundgren, Peter Olofsson, Lars Soold, Maria Jacobson, Pia Naurin, Martin Fritz, Birgitta Skarin Frykman och Lars Lönnroth. ADRESS: Informationsavdelningen, Göteborgs universitet, Box 100, 405 30 Göteborg. TEL: 031-773 1021. FAX: 031-773 4354 E-POST: Allan.Eriksson@adm.gu.se INTERNET: <http://www.gu.se/aktuell/GU-journalen> TRYCK: Arktryckarna AB, Göteborg. Tidningen trycks på miljövänligt papper som uppfyller kraven för Svanenmärkning. UPPLAGA: 5 600 EX UTGIVNING: 8 nummer/år. Nästa nummer kommer den 28 april MANUSSTOPP: 15 april ADRESSÄNDRING: Gör skriftlig anmälan till redaktionen. För obeställt material ansvaras ej. Citera gärna, men ange källan. ISSN 1402-9626

heter utan att medge försämringsför de delar av verksamheten som har visat sig fungera på ett bra sätt. Det har inte någon gång varit avsikt att försämringsvillkoren för någon lärare. Snarare var parterna överens om att inom många delar av universitetet utgör forskningen redan nu en stor del av arbetsuppgifterna och skall så förbli. Likaså var forskningens frihet en självklarhet. Samtidigt måste det ifrågasättas om det är rimligt att många lärare anger arbetstider på upp till 50 å 60 timmar per vecka som en följd av svårighet att planera verksamheten och genom att arbetsuppgifter utöver undervisningen inte tillgodoräknats i något avtal.

Vi kände också ett med arbetsgivaren gemensamt ansvar att värna om studenterna. Avtalet måste säkra att lärarna skall ha högsta möjliga kompetens, att forskningsanknytning av undervisningen skall eftersträvas, att kontakten lärare- student på alla nivåer skall tillgodoses, att man måste förhindra att lärarna blev utbrända och att goda undervisningsmaterial skall finnas - om möjligt utarbetade av universitetets lärare.

Villkor för lokalt avtal

Vi ställde därför upp följande villkor för ett lokalt avtal. Det skulle:

- värna om forskningens kvalitet och kvantitet,
- medverka till att kompetensutveckling och forskning blir möjlig för alla lärare vid universitetet som en förutsättning för fortsatt hög kvalitet på undervisningen.
- medverka till att den risk för utbrändhet av många lärare som tydligt visats vid olika interna utredningar kunde elimineras
- värna om en hög kvalitet på undervisningen genom att skapa tid för kontinuerlig utveckling men också tid för förberedelse, studentkontakt, utarbetande av läromedel mm.
- medföra att målet för många odisputerade lärare skulle vara att kompetensutveckling med egen forskning skulle leda fram till licentiat- alternativt doktorsexamen
- synliggöra en lärares alla arbetsuppgifter och inräkna dessa i arbetstiden.
- lägga prefekten ansvaret för lärarens arbetsuppgifter men samtidigt ge fakultets- och universitetsledning övergripande ansvar för dessa frågor.
- inte medföra försämrings för någon grupp av lärare eller forskare

Förhandlingsresultat

Så vitt vi kan se uppfyller det nya arbetstidsavtalet alla dessa villkor. Till det kan SACO och OFR-S också foga följande.

- Vi har hela tiden markerat och fått en tydlig partställning - bättre än i andra avtal. Vi har kommit överens om uppföljning och kontroll av avtalets efterlevnad.
- Vi har fått gehör för kravet på bevakning av de områden där överutnyttjandet av lärare i undervisningsinsatser vällat problem och bevakningen skall även gälla bibehållen forskningsmöjlighet.
- Vi har tydligt markerat förtroendearbetstiden för lärare.
- Vi har ett avtal som beskriver alla lärarens uppgifter och hur dessa skall fördelas.
- Vi har fått infört i avtalet att förberedelse och efterarbete alltid skall medräknas vid utbildning.

Detta innebär att tillfogandet av andra arbetsuppgifter än utbildning skall medföra reduktion av utbildningsinsatsen.

Vi har inte accepterat inskränkning av lärarens rätt att - liksom andra anställda - förfoga över sin semester, och då speciellt möjligheten att spara semester, och några begränsningar finns inte i avtalet. Vi har fått höjd ersättning vid oönskad arbetstid.

Nu kommer avtalets individuella tillämpning att påbörjas på institutionsnivå. Parterna skall tillsammans följa, tolka och utvärdera avtalet allteftersom detta arbete fortskrider. Vi inom personalorganisationerna är beredda att ta itu med avtalsbrott.

SÖREN SAGNE, SACO
PER SJÖSTRAND, OFR-S

Allt färre forskarassistenter kan på sikt hota vetenskapen

Besparingarna inom humaniora och samhällsvetenskap riskerar att urholka en viktig rekryteringsresurs inom universitetet. På två år har mer än hälften av alla forskarassistenter inom dessa områden försvunnit.

ANTALET FORSKARASSISTENTER har minskat vid GU och hela minskningen ligger inom humaniora och samhällsvetenskap. För bara ett par år sedan låg antalet forskarassistenter på runt 25 inom den humanistiska fakulteten. Men sedan 1995 har det skett en snabb försämrings och i dag finns bara några få kvar.

Situationen är likartad inom samhällsvetenskapliga fakulteten. Där har antalet forskarassistenter minskat på två år med nästan lika mycket - från ett 30-tal till cirka 10. Även på Handelshögskolan har det varit en viss minskning.

Det beror i första hand på neddragningar av fakultetsanslagen. Fakulteterna måste spara pengar och har helt enkelt inte råd att tillsätta nya anställningar.

Ett resultat av denna nedgång är att rekryteringsunderlaget minskar inför de stora pensionsavgångarna i början av 2000-talet. Inom t ex humaniora går en tredjedel av lektorerna och hälften av professorerna i pension inom tio år.

- Jag är mycket bekymrad över läget, säger dekanus Lennart Olausson på humanistiska fakulteten. Besparingarna inom fakulteten har lett till en kraftig minskning av forskarassistenter.

Det var det ökade underskottet som gjorde att fakultetsnämnden för att par år sedan fattade beslutet att inte anställa några nya forskarassistenter och att de gamla forskarassistenter inte fick behålla sina anställningar i mer än fyra år.

- Det är förstas positivt att ekonomin går åt rätt håll, men vilka konsekvenser det minskade antalet forskarassistenter får är i dag svårt att överblicka, menar Lennart Olausson.
- Vi kan troligen klara oss i ett eller två år. Men om vi måste fortsätta spara pengar, kan det bli mycket problematiskt. Det kan få allvarliga konsekvenser för forskningen i framtiden.

När det gäller det kommande rekryteringsbehovet, pekar Lennart Olausson på ett moment 22-dilemma.

- Om våra forskare inte kan konkurrera om anställningar vid Göteborgs universitet, får vi svårare att behålla de allra duktigaste forskare. Och om våra forskare inte kan meritera sig och söka andra anställningar, blir de mindre konkurrenskraftiga.

I vår kommer den humanistiska fakulteten att utvärderas externt av en bedömargrupp. Lennart Olausson hoppas att den granskningen kommer att visa på vilka områden man ska satsa på. Det kan bli nödvändigt, menar han, att satsa på grundutbildning i stället för forskning i vissa småämnen.

- Det är inte uteslutet att vi ställs inför valet att minska antalet professorer med en tredjedel för att kunna frigöra medel för forskarassistenter.

Besparingarna hotar på sikt att lamslå den humanistiska forskningen, befarar Lennart Olausson. Den nya doktorandereformen, som ställer högre krav på tryggad finansiering, innebär att

färre doktorander kan antas. De tuffa besparingskraven innebär att man ställs inför det oundvikliga valet att välja mellan olika typer av anställningar.

Ett ännu större framtida hot är, enligt Olausson, om satsningen på naturvetenskap och teknik kommer att ske på bekostnad av humaniora och samhällsvetenskap som Forskning 2000 föreslår.

Lisbeth Johnsson

- I så fall kommer den humanistiska forskningen att skäras ned radikalt.

Lisbeth Johnsson är prodekan på samhällsvetenskapliga fakulteten och prefekt vid institutionen för socialt arbete. Hon håller med om att det är allvarligt om antalet forskarassistenter bara blir färre och färre. Och att anställningar som blir lediga inte återbesätts.

Hon pekar på två orsaker. Dels har fakultetsanslaget urholkats över åren. Dels har det skett en omfördelning inom fakultetsanslaget för att kunna anställa fler doktorander - vilket har skett på bekostnad av bl a forskarassistenter.

- Det är positivt att vi har kunnat anställa fler doktorander med bättre arbetsvillkor men det är förstas olyckligt att forskarresursen försvagas. Forskarassistenterna fyller en viktig funktion i forskarutbildningen, bl a som handledare och stöd till doktorander.

- Forskarassistenter är ofta en meriteringsväg till docentkompetens. Men om det inte finns några anställningar att söka, minskar meriteringsmöjligheterna för våra forskare.

På sin egen institution har Lisbeth Johnsson märkt av förändringarna. Där finns det bara tre professorer och en forskarassistent kvar som ska klara av en allt större undervisningsbörda.

Det finns alldeles för få forskarassistenter, hävdar hon. Men om man tillför mer resurser till forskarutbildningen, kommer antalet att öka.

Risken är annars, varnar Lisbeth Johnsson, att duktiga forskare flyr Göteborgs universitet för att söka sig till de växande små- och medelstora högskolor.

- Det gäller att försöka ha en god personalpolitik framöver så att man med tanke på de stora pensionsavgångarna i början av 2000-talet kan behålla nytutexaminerade doktorer under tiden. Men det förutsätter att det finns resurser - vilket dessvärre saknas i dag.

ALLAN ERIKSSON

FAKTA/Färre forskarassistenter

Vid årsskiftet 1995/96 fanns totalt 154 forskarassistenter men förra året var siffran nere på 117. Men minskningen omfattar bara humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna. Där har antalet forskarassistenter på motsvarande tid minskat från ett 60-tal till cirka 25.

Varför skall man bli forskare?

FOTO: ALLAN ERIKSSON

Vad ska man med forskarutbildningen till? Den frågan bör fler ställa sig, anser doktorand Petter Wrenne.

– Det saknas en diskussion inom universitetet om forskarutbildningens innehåll och syfte.

EN NY RAPPORT FRÅN Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, visar på ett brett missnöje med forskarutbildningen. Det något överraskande resultatet är att drygt hälften av svenska forskarstuderande och examinerade anser att forskarutbildningen inte tillräckligt förbereder för en karriär utanför högskolan.

Den kritik som riktas mot forskarutbildningen överraskar inte Petter Wrenne.

– Om man tänker sig en karriär utanför högskolan, är det tveksamt om utbildningen svarar mot behoven. Men om man däremot vill göra en karriär inom akademien, är utbildningen ett självklart steg.

Petter Wrenne tycker att han haft förmånen att få vara i en bra forskarmiljö.

– Jag har gått en bred utbildning med goda möjligheter till egna specialiseringar inom forskningen och samarbete över ämnesgränser. Möjligen beror det på att ämnet offentlig administration är så brett.

Petter Wrenne är doktorand på Förvaltningshögskolan, men knuten till CEFOS, centrumbildningen för forskning om offentlig sektor. I februari 1997 lade han fram sin licentiatuppsats om politiskt ledarskap i svenska kommuner.

Men han är inte aktiv doktorand längre. I höstas bestämde sig Petter för att ta time-out och göra något annat ett tag. Nu arbetar han som planeringssekreterare på medicinska fakultetskansliet.

Petter Wrenne håller med om utredningens resultat, att en av orsakerna till att forskarutbildningen drar ut på tiden är otillräcklig handledning. I undersökningen är det närmare 40 procent som klagar på detta.

– Själv har jag haft tur med bra handledning, säger han. Men jag känner många som är missnöjda. Det borde finnas en gräns för hur många doktorander en handledare får ha. Om man inte får någon respons på det man gör, är det inte så konstigt att studierna drar ut på tiden.

En synpunkt, som kom fram i arbetsgivarnas enkät, var att de forskarutbildade inte var tillräckligt resultat-inriktade.

– Forskarutbildningen är kanske inte i första hand resultat-inriktad, menar Petter Wrenne. Det är synd att man lägger så stor vikt vid formen, alltså hur man går tillväga i stället för vilka resultat man kommer fram till.

Men om utbildningstiden ska kortas, måste kraven kanske sänkas. Då finns det en risk för att kvaliteten blir sämre, menar Petter Wrenne.

– Jag tycker inte att det är bra att sänka ribban för att vi ska få fler forskarutbildade i samhället.

– Frågan man kan ställa sig är om man ska tvinga in alla i en 4-årsmodell?

I rapporten föreslår SUHF ett antal åtgärder för att få bukt med den långa utbildningstiden. Ett av förslagen är att införa en handledarutbildning. Det ska, enligt utredarna, vara handledarens ansvar att hålla omfattningen på avhandlingsarbetet inom rimliga gränser, även om detta sker mot doktorandens vilja.

– Väutbildade handledare behövs, instämmer Petter Wrenne.

– Men om man ska blir klar i tid, får man också hålla ner undervisningsskyldigheten. Men undervisning är inte enbart av ondo. Pedagogisk skicklighet är ju något som blir allt viktigare.

Petter Wrenne tycker också att utbildningen borde få höjd status. Det är viktigt att synliggöra olika karriärvägar.

– Ett bra förslag i rapporten är att man talar om doktorsutbildning i stället för forskarutbildning. För vad är forskarutbildning egentligen?

Men, poängterar Petter Wrenne, dagens forskarutbildning är främst avsedd för dem som ska bli forskare inom akademien, och inte för en karriär utanför högskolan.

– Det är inte säkert att det är dåligt – det beror på vilket syfte man har med utbildningen. Jag är skeptisk till regeringens satsning på att öka antalet doktorer i samhället, utan att man ställer sig frågan om vad som är bra med så många doktorer.

ALLAN ERIKSSON

Debatt

Forskarutbildningen bra belyst

SUHF:s översikt över svensk forskarutbildning visar, att en utredning inte blir sämre av att utredarna känner till det område som behandlas. Det har inte resulterat i en okritisk syn på forskarutbildningen, som framgår av en artikel i SVD den 12 januari med rubriken "Forskarmissnöje med utbildningen".

En del av den negativa kritiken från doktoranders, doktorers och arbetsgivares sida har sammanfattats av GU Journalens redaktör.

"En genomlysning av svensk forskarutbildning" är ett både nyttigt och viktigt dokument. Till grund ligger enkäter till både forskarstuderande och färdiga doktorer liksom till arbetsgivare utanför högskolevärlden. Redovisningen är avsiktligt gjord som en generell bild av forskarutbildningen som helhet – förhållandena vid olika universitet går inte att urskilja. Till det viktiga hör att SCB nu har ett stort enkätmaterial som kan tas fram för det enskilda universitetet – vilket GU naturligtvis har all anledning att göra för att både kunna slå vakt om det som fungerar väl och försöka förändra det som kritiserar.

Också på det allmänna planet innehåller utredningen nyttig information, som manar till reflektion.

- Uppgången av antalet kvinnor i forskarutbildningen har främst skett vid teknisk, medicinsk och samhällsvetenskaplig fakultet.
- I absoluta tal fanns det 1996 nästan dubbelt så många kvinnor med doktorsexamen från teknisk och naturvetenskaplig utbildning (1371) som från det estetiska, humanistiska och teologiska området (761). Relativt sett är däremot kvinnorna i mindretal inom det

teknisk-naturvetenskapliga området, med drygt 7 500 disputerade män i jämförelse med ca 1 500 disputerade män inom det humanistiska området i vid betydelse.

- Inte heller är det främst IT-kunskap som arbetslivet efterfrågar, enligt disputerade och arbetsgivare. För arbetsgivarna kommer IT långt ner på listan och för de forskarutbildade har annat varit av större betydelse för yrket, till exempel muntlig och skriftlig språkfärdighet i svenska och engelska.
- Arbetsgivarna och disputerade doktorer menar att social kompetens och samarbetsförmåga är viktigast för yrkeslivet – men det finns inget i utredningen som säger att det är något som doktorerna saknar även om det inte ingått i forskarutbildningen i nämnvärd grad.
- Både bredd- och specialistkunskaper hör vidare till det som arbetsgivarna menar är viktiga när de anställer nya doktorer/licentiatier och som också doktorerna anser har varit av vikt i deras yrkesliv. Kort sagt – forskarutbildningen har, trots kritiken mot den – varit till nytta i och för arbetslivet.

Utredningen utnämner i slutsatser och rekommendationer, som ofta överensstämmer med vad som gjorts eller eftersträvas inom GU, t ex vad gäller handledarutbildning och forskarskolor. En av de viktigaste rekommendationerna riktar sig dock till statsmakterna: "Det behövs kraftigt ökade resurser för postdoktorala tjänster, såsom postdoctortjänst, biträdande lektor och forskar-assistent".

BIRGITTA SKARIN FRYKMAN
Prorektor

Vad tycker egentligen Sveriges doktorander och doktorer om forskarutbildningen?

Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, har gjort en omfattande undersökning av forskarutbildningen i Sverige. Cirka 5 000 doktorer och licentiatier och närmare 500 arbetsgivare har fått svara på frågor om forskarutbildningen.

Resultaten visar på ett ganska brett missnöje med forskarutbildningen. En majoritet anser att utbildningen måste bli bredare.

Några av rapportens viktigaste slutsatser är:

- Både doktorander och examinerade vill lära sig mer om IT, samarbete, projektledning och att arbeta interdisciplinärt. Drygt hälften tycker att utbildningen dåligt förbereder dem för en karriär utanför högskolan.
 - I arbetslivet känner sig många forskarutbildade överkvalificerade och tycker att utbildningen ger för dålig status och lön. Många arbetsgivare kan inte skilja på doktors- och licentiatexamen.
 - Arbetsgivarna har inga negativa erfarenheter av att anställa doktorer och licentiatier. Men ett vanligt klagomål är att forskarutbildade inte är tillräckligt resultat-orienterade.
 - Andelen studerande som kan tänka sig en akademisk karriär eller ett arbete utanför högskolan är ungefär lika stor (40 procent).
 - Att bli klar med forskarutbildningen tar ofta mycket längre tid än vad som är meningen.
- Enligt de intervjuade beror detta på alltför höga krav, otillräcklig handledning, för mycket undervisning och institutionstjänstgöring.

Svenska högskolor rankas

Vilket universitet har högst status? Var finns de attraktivaste utbildningarna? Och hur många studenter tar examen?

I nästa nummer av Moderna Tider presenteras en rankinglista – efter amerikansk modell – över Sveriges universitet och högskolor.

Larosätena har rangordnats efter fem huvudkategorier: status, attraktionskraft (hur många som söker), prestation (antal som avlägger examen) samt totalpoäng.

Men det kan redan konstateras att undersökningen långt ifrån är fullständig. Urvalsmetoden kommer säkert att leda till rätt hård kritik. Det är bara ämnen som har undersökts, inte program eller lärarutbildningar. Och endast ämnen inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga områdena finns representerade. Därav följer att flera högskolor saknas i granskningen.

Företagsledare kan bli gästprofessor

Handelshögskolan inrättar från och med i höst en tidsbegränsad gästprofessur i tillämpad företagsledning. Idén har man hämtat från JMG.

– Vi vill ha in mer folk från näringslivet som kan berika vår verksamhet. Det är ett led i vår strävan att skapa större kontaktyta mellan näringslivet och högskolan, säger rektor Göran Bergendahl på Handelshögskolan.

Professuren kommer att kallas för Assar Gabrielssons gästprofessur i tillämpad företagsledning. I gruppen som ska utse gästprofessorn sitter Göran Bergendahl, Gösta Renell, ordförande i Stiftelsen Göteborgs Handelshögskolefond och direktör Anders Källström från Västsvenska Industri- och Handelskammaren.

Vem det blir är ännu inte klart. Men Göran Bergendahl betonar att det är viktigt vem man väljer som första person. De personer som kan bli aktuella är erfarna och skickliga företagsledare som helst har akademisk bakgrund. Men det kan även bli personer från samhällslivet.

– Vi vill få kraftfulla namn. Kända företagsledare som kan bidra med sina erfarenheter.

Gula sidan gör come back!

GU:s interna marknadsplats på nätet – där institutioner kan köpa, sälja eller skänka prylar – återuppstår i ny skepnad. I den nya utformningen är funktionen förbättrad och layouten mer överskådlig. Det är upphandlingsenheten som ansvarar för Gula sidan. Du hittar den på:

<http://gulasidan.adm.gu.se/>

Vetenskapscentrum i Universitetshörnan

Vetenskapscentrum vid Korsvägen är tänkt att stå klart för invigning år 2001. Men snart kan Universitetshörnan ge en försmak av hur det nya kunskaps huset kommer att se ut utanpå och inuti. Arkitekterna till det vinnande förslaget på Wingårdhs, ställer nämligen ut skisser och arbetsmodeller den 12-16 april. Eftersom vatten är en springande punkt i själva utställningarna, så får Universitetshörnan också besök av olika djur som trivs i det våta elementet under samma vecka.

Årsredovisningen 1998

Något färre studenter

Den starka expansionen under 90-talet ser ut att mattas av. Förra året minskade antalet helårsstudenter med ca 1 100, vilket motsvarar 5 procent. Vad beror minskningen på? En orsak är att universitetets särskilda åtgärder inom humaniora och samhällsvetenskap nu är avvecklade. Samtidigt har det skett en ökad satsning på dyrare utbildningar, inom framför allt det naturvetenskapliga området.

Allra flest sökande till humaniora

Antalet sökande till fristående kurser är oförändrat högt. De fristående kurserna inom humaniora är utan konkurrens de populäraste. Av totalt 36 000 ansökningar var 26 000 inom humaniora.

2 av 3 är kvinnor på grundutbildningen Andelen kvinnliga studerande fortsätter att öka. Inom grundutbildningen är nu 63 procent kvinnor jämfört med 62 för två år sedan. Ökningen beror på Vårdhögskolans inträde, inom vars utbildningar 89 procent är kvinnor.

Långt kvar till ett jämställt universitet

Det går trögt med rekryteringen av kvinnor till högre tjänster inom akademien. Trots att andelen kvinnor på forskarutbildningen nu är 50 procent, ser det inte lika ljus ut på de högre nivåerna. Av de nyanställda lektorerna under 1998 var bara 20 procent kvinnor och av professorerna 10 procent. I universitetets ledning på elva personer finns bara en kvinna.

Universitetets jämställdhets mål är att 40 procent av alla nyrekryterade skall vara kvinnor år 2000.

Doktorsexamina ökar

Antal forskare som tar doktorsexamina fortsätter att öka. Årets ökning har skett inom de samhällsvetenskapliga och humanistiska fakulteterna – där är ökningen 36 procent.

Den genomsnittliga bruttostudietiden för avhandlingsarbetet är nu 6,5 år, vilket är en minskning med 1,5 år sedan årsskiftet 1994/95.

Färre antas till forskning

Forskarutbildningsreformens hårdare krav på finansiering har bidragit till att andelen nyantagna har sjunkit avsevärt, främst inom det samhällsvetenskapliga området.

Hur kan studenterna få glädje av forskningen?

Nu är det åter dags att söka projektmedel för kvalitetsarbete vid Göteborgs universitet och att förbereda för en ny Tanumkonferens.

NÄSTA TANUMKONFERENS – som är den tredje i ordningen – äger rum i juni år 2000. Efter diskussioner har arbetsgruppen kommit fram till att de speciella resurser som ett universitet har att erbjuda studenterna ska stå i centrum vid denna konferens. Och det övergripande temat blir: Hur har studenterna glädje av forskningen vid vårt universitet?

Berit Asklings, universitetsråd och gruppens ordförande, säger ut att det är angeläget att studenternas perspektiv på vad universitetet är till för och kan erbjuda kommer till uttryck.

– För att få ett brett och rikt underlag till konferensen går vi nu ut med en inbjudan till samtliga lärare, forskare och studenter vid universitetet

att söka medel för utvecklingsprojekt. Några av projekten kommer att presenteras vid konferensen.

Det är sjätte året i rad som enheten för kvalitetsutveckling och kvalitets-säkring delar ut projektpengar. I år vill man särskilt stödja projekt som på olika sätt tar upp grundutbildningens forskningsanknytning. Samspelet mellan undervisning, forskning och studenter.

Första Tanumkonferensen handlade mycket om lärande och kunskapsbildning i ett kvalitetsperspektiv. Den andra utgick till stor del från självvärderingen och diskussioner om universitetets roll i samhället.

– Att börja diskutera de unika kvaliteterna som ett universitet kan erbjuda sina studenter genom att där finns både forskning och utbildning har blivit allt viktigare, menar Berit Asklings.

Grundutbildningen har ökat drastiskt över en tioårsperiod. Problemet med massutbildning är: Hur ska man kunna ge en god universitetsutbildning till alla utan att tumma på kvaliteten?

– De studenter som kommer till Göteborgs universitet ska känna att de läser vid ett stort universitet med både grundutbildning och forskning inom en rad olika ämnesområden och vetenskapliga discipliner.

Berit Asklings vill framhålla värdet av alla de resurser som finns inom universitetet.

– Men frågan är hur vi ska bära oss åt för att studenterna verkligen skall kunna få ta del av dem. Förslag på sådana projektidéer välkomnas särskilt.

Sista ansökningsdag för att lämna in projektskisser är den 15 april.

FOTO: HANSEBJURLING

Jigenius om Segerstedt

ÅRETS TORGNY SEGERSTEDT FÖRELÄSARE är Per-Arne Jigenius, allmänhetens pressombudsman, f d chefredaktör, som har forskat i säkerhetstjänstens krigsarkiv. Han kommer att tala om Segerstedt, tryckfriheten och säkerhetspolitiken.

Stiftelsen Torgny Segerstedts Minne arbetar för att stärka grundläggande demokratiska värden i form av tanke-, åsikts-, yttrande- och religionsfrihet.

Varje år anordnar stiftelsen bland annat en föreläsning för alla intresserade.

Dag och tid: torsdagen den 15 april klockan 17.00
Plats: Dragonen, Sprängkullsgatan 19
Välkomna!
Stiftelsen för Torgny Segerstedts Minne

GU fortsatt populärast

De flesta ungdomar, över 50 procent, vill studera på en stor universitetsort. Det visar en undersökning bland svenska gymnasieelever som Institutet för framtidsstudier gjort. Universiteten i Stockholm och Göteborg är mest populära.

FOTO: ALLAN ERIKSSON

Kontraster som förenar

NORIKO THUNMANS NAMN förenar två världsdelar, precis som hon själv. Det japanska förnamnet fick hon av mor och far, efternamnet tog hon när hon gifte sig svenskt. Hon växte upp i den bittra japanska efterkrigstiden och kom sedan att bli en del av det svenska sena 1900-talet. Blir man splittrad av sådana kontraster?

– Nej, säger hon. Inte nödvändigtvis. Snarare står jag med ett ben i varje kultur. Det finns fördelar och nackdelar med båda.

Vi befinner oss på institutionen för orientaliska språk, på Lennart Torstenssonsgatan 6. Denna del av Göteborg har med sina storslagna tegelvillor en särskild stämning av förnämitet som gör den tillfälliga besökaren en aning högtidlig till mods. Den här dagen råkar dessutom vara en av de där lyckosamma tidiga vårdagarna: Genom persiennerna i Noriko Thunmans lilla tjänsterum strilar solen, liksom över Näckrosdammen nedanför i backen.

Noriko Thunman är en av Sveriges två professorer i japanska, Göteborgs första. 1996 inrättades en professor i japanska vid Göteborgs universitet, med stöd av projektpengar från Japan Foundation. Noriko Thunman blev först ställföreträdande och sedan ordinarie professor.

Från början var det skönlitteratur och fransk kultur som lockade. 1969 var hon klar med sin Bachelor of Arts vid Tokyo universitet. Samma år for hon till Paris för att studera sina ämnen, franska språket och litteraturen.

– Till Sverige kom jag 1970. Nu har jag levt fler år här än i Japan, konstaterar hon.

Hon blev antagen till forskarutbildningen i Tokyo – men befann sig alltså istället plötsligt i Sverige. I många år var hon gift med en svensk, hennes dotter är nu vuxen. De nya språkstudier som hon gav sig i kast med så snart hon flyttat hit, resulterade i att hon numera behärskar även svenska.

– I början tyckte jag att vokabulären var rätt

besvärlig, men så småningom gav det sig. Sverige-karriären inleddes vid högskolan i Örebro, och sin fil kand i franska och japanska tog hon i Stockholm. 1974 kom hon in på forskarutbildningen i japanologi vilket resulterade i en doktorsexamen 1983, kring den moderne japanska poeten Nakaharas diktning: "Nakahara Chūya and French Symbolism".

Metaforer är viktiga i den litterära japanska traditionen. Noriko Thunman intresserade sig för hur Nakahara förvaldade sina kunskaper om fransk symbolism i sina verk.

– Man behöver inte så mycket kunskap för att drömma om en stil, säger hon.

Nakahara hade sin egen personliga uppfattning om den franska symbolismen.

Översättningsarbetets problematik engagerar henne. I början av 1900-talet behärskade få japanska diktare utländska språk. Översättningar spelade en viktig roll.

– Genom att jämföra med originaldiktningen kan vi se vad som sker när främmande idéer och bilder transplanteras till japanska, och hur detta kan påverka språket, förklarar hon.

Nils Holgersson blev den japanska flickan Norikos första svenska bekantskap. Som vuxen har hon läst mer Lagerlöf. Hon nämner Gösta Berlings saga, "där det berättas om ett annat Sverige än det jag lärde känna under 70-talet" – och på förra årets Selma Lagerlöf-konferens redogjorde hon för de många japanska översättningarna: först ut i Japan, 1905, var ett stycke ur Kristuslegender.

Noriko Thunman blev docent i Stockholm 1991, sedan 1995 är det Göteborg som gäller. Ungefär samtidigt som hon tillträdde kom besparingarna och flytten från Västra Hamngatan där institutionen låg tidigare. Arbetsuppgifter har inte saknats. Japanska är ett litet ämne som måste hävda sig bland många större.

– Ett stort ansvar, javisst, men också hemskt

roligt, säger hon, och leendet glittrar till igen, det mörka pagehåret svänger, en ljus krage ligger över dräktjackan.

– Att få arbeta med och handleda unga intresserade människor är fantastiskt inspirerande, det gör mödan värd.

Häromåret förlängdes grundutbildningen i japanska från två till tre år, mycket bra, tycker hon. Däremot beklagar hon förändringen i forskarutbildningen, som gör det svårare att ta in nya doktorander.

– Vi utgör en liten grupp, ett litet forskarsamhälle. För att kunna åstadkomma en stimulerande forskarmiljö med samtal och kritisk granskning, ska man helst vara ett antal personer.

På önskelistan står en gemensam metodkurs för forskare i olika ämnen, och större rörlighet inom disciplinerna. En skillnad mellan japansk och svensk universitetskultur är att japanerna är generalister, menar hon. Svenska universitet är mer yrkesinriktade.

De cirka 300 studenter som läser japanska är alltifrån renodlade humanister till blivande civilekonomer från Handels uppdragsutbildning. Intresset för japansk kultur är växande och utbytet mellan Japan-Sverige fungerar, men det skulle kunna bli ännu mer livaktigt, säger hon.

– Om vi ska få de dyra japanska universiteten att ta emot grätiselever, måste vi skapa fler attraktiva kurser på engelska för deras utbytesstudenter. Det skulle gynna hela universitetets studentutbyte.

Noriko Thunman har en lägenhet i Göteborg, men pendlar ofta till gamla hemstaden Stockholm – och då och då till gamla hemlandet Japan. I slutet av mars åker hon till Tokyo med en grupp studenter. Där har hon sin mamma, grundskolelärare.

– Jag är uppvuxen med starka kvinnor, förklarar hon sin egen målmedvetenhet.

Hon prisar GU:s nätverk för kvinnliga professorer, och tillägger: Men jag har mycket gott stöd också från mina manliga kollegor.

PIA NAURIN

FFS vill stärka doktorandernas försäkringsskydd

Vid Lunds universitet får doktorander behålla sina stipendier även vid långvarig sjukdom eller barnledighet. Det beslutet tog Lunds universitetsstyrelse i december.

FFS kräver nu också att GU tar ansvar för de oförsäkrade doktoranderna.

GÖTEBORGS UNIVERSITET har hittills inte prioriterat doktorandernas försäkringsskydd särskilt högt, menar Rikard Larsson, doktorandombudsman vid Filosofiska fakultetens studentkår (FFS).

– Det är ett revolutionerande beslut som Lunds universitet har fattat. Om det faller väl ut kommer det att få genomslag över landet. Jag önskar bara att Göteborgs universitet hade gått i bräschen för det här.

Rikard Larsson kommer nu att tillsammans med doktorandombudsmannen på medicinska fakulteten att driva kravet att förbättra doktorandernas försäkringsskydd. Starkt stöd för förslaget har han också från naturvetarna. De flesta av stipendiaterna finns inom matematisk-naturvetenskapliga och medicinska fakulteterna.

Problemet är att doktorander med stipendiefinansiering i princip inte har någon social trygghet. Skulle de

bli sjuka eller barnlediga, är det upp till bidragsgivarens välvilja, om de kan behålla stipendierna. I vilket fall som helst så är det knappast frågan om att förlänga stipendietiden.

Beslutet i Lund innebär att samtliga fakulteter garanterar att doktoranderna inte blir av med sina stipendier under barnledighet eller långvarig sjukdom.

Doktorander med utbildningsbidrag får redan behålla sitt bidrag vid långvarig sjukdom. Hur beslutet ska verkställas är ännu inte helt klart, men en modell som diskuteras är att respektive fakultet ställer krav på externa bidragsgivare att de nya villkoren uppfylls.

Rikard Larsson vid FFS menar att alla doktorander – oberoende av försörjningsätt – borde vara garanterade en social trygghet.

– Det är viktigt att universitetet tar ett gemensamt ansvar, säger Rikard Larsson, som vill att GU lägger fram ett liknande förslag som i Lund.

Prorektor Birgitta Skarin Frykman tycker också det är viktigt att ta upp frågan om skydd för stipendiefinansierade doktorander.

ALLAN ERIKSSON

Könsperspektiv in på Handels

Studenter tror i många fall att det jämställda samhället existerar.

– På a-nivå är studenterna relativt obekymrade om bristen på jämställdhet. Men efterhand, och särskilt efter några år ute i arbetslivet, blir de medvetna om att könet kan vara avgörande för lön och karriär, säger Ulla Eriksson, doktorand på företagsekonomiska institutionen och medansvarig för utbildningsprojektet.

PÅ HANDELSHÖGSKOLAN försöker man därför få studenterna medvetna om hur olika villkoren är i verkligheten genom att utbilda lärarna om könets betydelse. Till det har man fått 200 000 kronor från Utbildningsdepartementet.

Ekonomer och jurister anses ha nyckelpositioner i samhället, enligt Högskoleverket. Därför är det viktigt att de har ett könsperspektiv i sina yrken. Ett annat skäl är att bland studenterna är könsfördelningen fifty-fifty och ju längre upp i hierarkin man kommer desto fler män än kvinnor. Ett förändringsarbete bland lärare och studenter på Handelshögskolan är därför nu prioriterat.

De flesta institutioner är positiva till satsningen.

– Alla lärare har haft möjlighet att gå på intressanta föreläsningar i ämnet. Dessutom har vi fyra seminarier per institution, där vi mer i detalj diskuterar pedagogik, metoder, hur

könsproblematiken ser ut, litteratur och undervisningskultur. Där pratar vi om strategier i olika ämnen och på olika institutioner.

– Vissa ämnen kan vid en första anblick tyckas svåra att analysera ur ett könsperspektiv, säger Ulla Eriksson. Ett exempel på det är externredovisning. Det viktiga är att inte köra fast då utan att se vidare: hur är det med sammansättningen på föreläsare, finns både kvinnor och män med i fallbeskrivningar och i exempel. Just på avdelningen för redovisning har man fått en idé om att spela in en video som visar redovisningsprocessen i företag för att använda som diskussionsunderlag i undervisningen och för att visa på könsaspekter i redovisningsarbetet.

Kurslitteraturen är ett annat viktigt område. Kvinnliga författare bör finnas med, liksom litteratur som belyser könsproblematiken.

– Det väcker tankar och känslor att byta perspektiv. Vi får också frågan om vi inte lika gärna kan applicera ett klass- eller etnicitetsperspektiv. Förhoppningsvis får den här satsningen efterföljare som belyser andra aspekter av samhället.

Ansvarig för könsprojektet är också Eva-Maria Svensson på juridiska institutionen.

MARIA JACOBSON
Radar Reportage

Studentfusk vid GU

En före detta student har avslöjats för att ha plagierat en uppsats. GU upptäcker två till tre plagiat om året, men det är första gången man upptäckt ett plagiat som godkänts och bidragit till examen.

UPPGIFTERNA OM FUSKET har nått GU Journalen via ett PM från rektorsämbetet. Där framgår att tolv sidor lyfts från en 3-betygsuppsats i psykologi vid Linköpings universitet till en c-uppsats i sociologi. Sidorna innehåller väsentliga delar som bakgrundsbeskrivningar, teoretisk ram, metodavsnitt, resultat och problemanalys.

– Utan de sidorna hade det inte varit någon uppsats, säger examinatorn biträdande professor Per Sjöstrand till GU Journalen.

Rektor har beslutat att Sjöstrand skall ompröva sitt beslut att godkänna uppsatsen. Med all sannolikhet kommer han att underkänna den, vilket innebär att studenten förlorar sin fil kand i sociologi eftersom han då saknar tio poäng. Några andra disciplinära åtgärder är inte aktuella eftersom han inte

längre studerar vid universitetet. Det finns heller inget som hindrar honom från att vid Göteborgs universitet läsa in de poäng som fattas för fil kand.

Två till tre plagiat upptäcks varje år vid Göteborgs universitet. Hittills har det handlat om studenter som fortfarande läser vid universitetet. Kristina Ullgren, jurist vid rektorsämbetet, säger att det är omöjligt att gissa hur många som inte upptäcks.

– Genom Internet har det blivit lättare att komma åt uppsatser samtidigt det blivit svårare att upptäcka plagiat eftersom det är omöjligt för examinatorerna att känna till allt som skrivits inom ett område, säger Kristina Ullgren.

Studenter som studerar vid universitetet och ertappas för plagiat brukar stängas av mellan sex veckor och två månader. Den hårdaste påföljd universitetet kan utfärda är sex månaders avstängning. Det aktuella plagiatet upptäcktes genom att upp-

hovsmännen för uppsatsen i psykologi anmälde plagiatet till sociologiska institutionen.

Kristina Ullgren säger att den före detta studenten har givits möjlighet att yttra sig.

– Jag vet att han hämtat breven från oss eftersom vi skickat de med mottagningsbevis, men han har inte hört av sig.

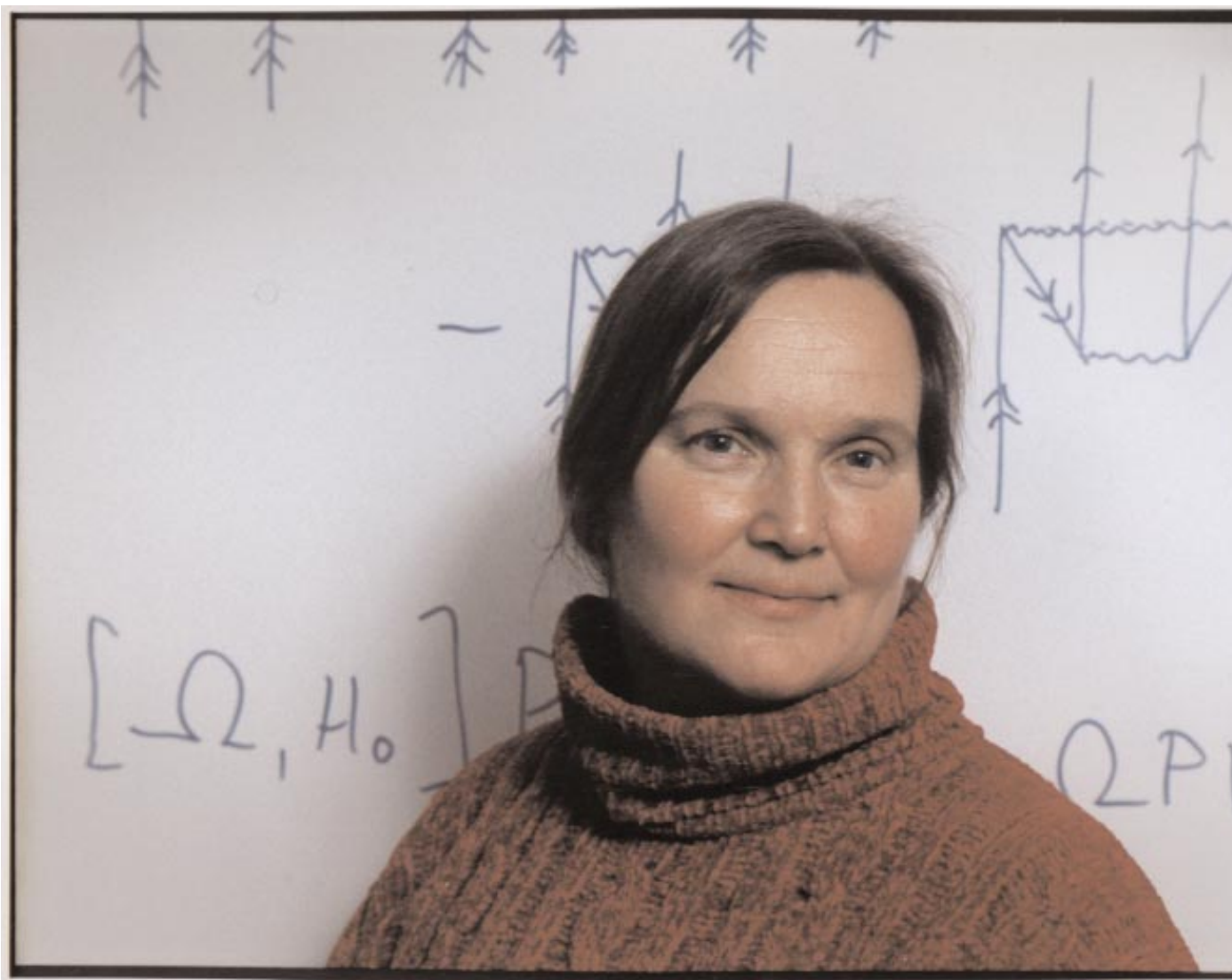
Ett beslut av examinatorn att underkänna kursen kan inte överklagas. Däremot kan ett examensavslag överklagas till Högskoleverket. Om den före detta studenten vill hävda att det inte var frågan om ett plagiat måste han vända sig till samhällets rättsliga instanser utanför universitetet.

LARS SOOLD
Frilansjournalist

Fotnot: Då den före detta studenten som utfört plagiatet inte velat yttra sig tidigare har tidningen beslutat att inte söka honom för en kommentar.

Har du inte hunnit popularisera dina forskningsprojekt i GU safari ännu?

Vill du komma i kontakt med en vetenskapsjournalist som gratis kan bistå dig med detta? Än är det inte för sent!
Du kan skicka ett e-brev till om den 1 april till Vetenskapsjournalister@inf.adm.gu.se och beställa tid för ett sammanträffande.

Fysik skall läras fysiskt

Många studenter klagar över en undervisning som tar död på intresset. Kanske beror det på att många forskare tycker det är tråkigt att föreläsa. Men så här behöver det inte vara. Det är professor Ann-Marie Pendrills kurser ett bevis på.

TEXT: LENA CARLSSON
BILD: HILLEVI NAGEL

Det kittlar i magen, du kastas mot himlen och vet inte längre vad som är upp och ner! Det känns i hela kroppen när du åker i Hangover på Liseberg. Men varför känns det så? Det får studenterna på den nya utbildningen Naturvetenskaplig problemlösning vid Göteborgs universitet ta reda på. Besök på nöjesfältet ingår. Här är det roligt att läsa fysik! Idén med Lisebergsbesöket kom fram under utvecklingsarbetet inför Naturvetenskaplig problemlösning. Eftersom deras lärare –

Ann-Marie Pendrill anser att fysik ska läras med hela kroppen nappade hon direkt på idén.

– Mekaniken som handlar om de fysiska lagarna för kroppars rörelse blir annars lätt tråkig. Och den är ofta svår, säger Ann-Marie Pendrill, vars pappa var civilingenjör och lärde henne beviset för Pytagoras sats när hon var sju år. Mamma var naturvetare och duktig i matematik. Så Ann-Marie fick ofta svar på sina frågor om världen.

– Men barns frågor kan vara mycket svåra, och det är viktigt att inse. Det gäller att lägga sig på rätt nivå. Barns nyfikenhet har jag tagit fasta på i mitt arbete som ämnesexpert i Lärarutbildningsnämnden. I ett projekt med titeln "Världsvävens Skräddare" ska barns frågor till olika frågelådor användas i lärarutbildningen, berättar Ann-Marie.

Forskarnas kompetens borde utnyttjas

mer för att hjälpa lärarna. Det är en av Ann-Marie Pendrills käpphästar. Många frågor handlar ju om sådant som ligger utanför kursplanen, och då är det inte säkert att lärarnas kunskap räcker. För att underlätta kontakter mellan forskare och skola har matematisk-naturvetenskapliga fakulteten vid GU skapat ett Resurscentrum. Annars är det mest Pedagogien i Mölndal som har hand om skolkontakter, och Ann-Marie försöker få igång ett närmare samarbete med dem.

– Tyvärr är det inte alltid så lätt. Det finns ett kulturellt avstånd mellan ämnesinstitutionerna, förutom det geografiska. Forskarna, både i Mölndal och Göteborg, borde spela en större roll i lärarutbildningen, och vi borde jobba mer tillsammans. Men Pedagogien verkar vara en lite sluten institution, och många har det alltför slitigt i sitt arbete för att orka engagera sig i det här, säger Ann-Marie en aning uppgivet.

En annan av Ann-Marie Pendrills käpphästar är att man så mycket som möjligt bör utnyttja "Världsväven", World Wide Web, i både forskning och undervisning. Hennes studenter får lära sig göra egna webbsidor för att presentera sina projektarbeten. Ett exempel är sommarkursen Visualisera Vår Världsbild. Där har studenterna arbetat med relativitetsteori, astronomi och kvantfysik, både för att lära sig själva och för att skapa något som kan vara användbart också för andra.

– Det är också viktigt att aktivera studenterna. När de kommer hit direkt från skolan är de mycket intresserade och hjälpsamma. De tycker om att ta ansvar och det borde man ta vara på mer. Tyvärr är det stor skillnad på studenterna vid universitetet och Chalmers.

Chalmersstudenterna frågar ofta vilken sidan i boken man är på. Det är en konsekvens av den korvstoppning som de tvingats vänja sig vid men som de själva är missnöjda med, menar Ann-Marie.

Ett sätt att göra undervisningen mer levande är att visa fler experiment och demonstrationer. Studenterna i utbildningen får hjälpa till med det på föreläsningarna. Självtar Ann-Marie med sig leksaker när hon undervisar. Legobitar, studsollar och briotåg med magneter där tågen kan köras utan att nudda varandra är populära. Alla studenter får också hålla i bandgeneratorn när den laddas upp. Att håret reser sig glömmes de aldrig!

Ann-Marie talar snabbt och livligt och skrattar mycket. Hon gör ett flickaktigt intryck och man anar att hon är omtyckt av studenterna. Men hennes egen forskning då? Vårt samtal har mest handlat om undervisning av olika slag.

– Den senaste tiden har jag inte forskat så mycket. En orsak är sorgen över den allt svårare finansieringssituationen för grundforskning, som jag sett på nära håll, både genom arbete i NFRs fysikutskott och på institutionsnivå. Sen tycker jag också att det ger en mer direkt belöning att jobba med människor. Jag har ju ändå blivit professor till sist och invald som fellow i APS, American Physical Society! säger Ann-Marie och tycks mena att det får räcka med det ett tag.

Ann-Marie Pendrill är professor i teoretisk atomfysik. När hon ändå forskar, för det gör hon ibland, använder Ann-Marie datorer för att studera atomer och tolka experiment. Atomen består av negativt laddade elektroner som rör sig kring en positivt laddad kärna. En enkel bild av en atom kan vara ett planetsystem i miniatyr, där gravitationen mellan sol och planeter

ersatts med elektrisk växelverkan mellan atomkärnan och elektronerna. En viktig skillnad är dock att elektronerna måste beskrivas med kvantmekanik, som gör att elektronerna mer liknar ett moln omkring atomkärnan.

Finns det verkligen något kvar att utforska om atomen? Ja, för även om vi vet hur ekvationerna ser ut är det inte helt lätt att tillämpa dem på större atomer som exempelvis cesium med sina 55 elektroner. Man måste införa approximationer, men med hjälp av moderna datorer går det ändå ofta att få noggranna resultat. Just därför att man känner atomer så väl kan de användas för att studera andra effekter, och Ann-Marie arbetar ofta i gränsen mot kärn- och partikelfysik.

Ett sådant område är studiet av den svaga växelverkan i atomerna. Den är en av de fyra grundläggande krafterna i naturen. Det är den enda kraften som kan skilja på höger och vänster, medan de andra tre krafterna är helt symmetriska i sin verkan. Om man till exempel skickar in polariserat ljus mot atomer vrids ljuset lite grand, och vridningen går att mäta. Den beror på den svaga växelverkan. Genom att kombinera teoretiska beräkningar med experimentella resultat går det att få ytterligare kunskap om den svaga växelverkan.

De senaste åren har Ann-Marie också arbetat med att studera hur detaljer i atomkärnans struktur påverkar energinivåerna i atomen.

En del av de här experimenten har legat orörda sedan femtioalet vilket hon tycker är kul.

Det är ovanligt med kvinnliga fysikprofessorer. Har det inneburit särskilda problem?

– Jag har inte precis känt mig omgiven av ondskefulla män. Men det är roligt att träffa andra kvinnor ibland, vi har en annan gemenskap. Någon enstaka gång har jag också mötts av den här attityden: "Du lilla flicka som gått på GU och bara är biträdande ska nog hålla tyst!" Ingen har sagt det direkt men jag har uppfattat andemeningen så, säger Ann-Marie.

Den biträdande professur hon tidigare hade har nyligen omvandlats till en ordinarie professur genom en automatisk procedur som just införts.

– Ingen vet vad utnämningen betyder men det är lika roligt ändå! säger Ann-Marie som får många gratulationer när vi promenerar genom korridoren.

Ann-Maries man som är från England forskar också. De träffades i Oxford dit de båda kom som postdoktorer. Mötet ledde

till att vistelsen avbröts i förtid, så deras engelske professor har lovat sig själv att aldrig mer anställa postdoktorer av motsatt kön.

Ann-Marie och hennes man har tre barn som med sina frågor visat vägen till kursböcker i fysik. Några av böckerna är serien om Farbror Albert som lär ut relativitetsteori för barn och har använts i sommarkursen Visualisera Vår Världsbild.

Dottern dansar balett. Eftersom Ann-Marie ändå skjutsar henne till lektionen tycker hon det är lika bra att vara med själv! Så hon har börjat dansa balett igen precis som hon gjorde som liten flicka.

– Det är jätteroligt! Men jag märker att alla nya steg måste jag först bearbeta tankeväggen innan fötterna lyder. Så det tar längre tid nu att lära sig. Det visar hur viktigt det är att fånga upp barnen tidigt om man vill att de ska bli bra på någonting som exempelvis naturvetenskap, konstaterar hon.

Bland kommande projekt ingår en utställning på Vetenskapsfestivalen där skolbarn ställer ut. Förra året deltog bland annat en sjunde klass med ett Eiffeltorn byggt av glasspinnar. Barnen berättade frimodigt mitt på Nordstadstorget om sitt bygge. Och så ska Lisebergsprojektet utvidgas genom ett samarbete med zoologiska institutionen inom ramen för Naturvetenskapligt Resurscentrum. Zoologerna vill bygga en apparat som studenterna bär när de går på Liseberg. Apparaten mäter puls, blodtryck och acceleration, och övriga studenter kan se resultaten på en skärm. Nu blir det ännu roligare, eller läskigare, att åka Hangover! Och förhoppningsvis mer lärorikt också.

Den som vill lära sig mer om fysik och hur man kan svara barn rekommenderas verkligen ett besök på Ann-Maries hemsida med länkar på <http://fy.chalmers.se/~f3aamp/>

NAMN: Anne-Marie Pendrill

ÅLDER: 46 år

UPPVÄXT: Jonsered

BOR: Partille

FRITID: Kammarmusik, körsång,

balett, friluftsliv

Med datorn som hjälp tar Ann-Marie Pendrill språnget från den teoretiska fysikens slutna rum till nöjesfältet Liseberg.

Svensk vecka i staden som har 14 miljoner

Under mottot "Sweden goes to China" genomförde Sverige den största och bredaste marknadsförings-satsningen i Asien någonsin. Men man kunde lika väl ha sagt: "Göteborg goes to China" eftersom Shanghai invaderades av göteborgare.

Under veckan visade Göteborg upp allt vad regionen har inom näringsliv och utbildning. Den största gruppen representerades av Göteborgs symfoniker och den näst största av Änglarna.

Även Göteborgs universitet och Chalmers gjorde en stor satsning. På programmet stod fyra vetenskapliga symposier, forskarluncher och besök på flera universitet.

FOTO: ASSA/ANDREI

HDK-studenter visade det nordiska ljuset

Svensk form och design och fågelkvitter i högtalarna mötte besökaren till utställningen i Shanghais bibliotek. Det var sju studenter från HDK som fick uppdraget att visa bilden av Sverige.

FRÅN TAKET HÄNGDE åtta fladdrande tyger – vilket för tankarna till segel och sjöfart. Göteborg-Shanghai.

– Vår tanke var att sprida ljuset i entréhallen och visa på hur viktigt det nordiska ljuset är för oss. Men det förmedlar också frihet och öppenhet, säger Niklas Johansson, femårsstudent på industriell design.

Sedan december har en grupp på sju studenter från industriell design arbetat oavbrutet med att forme utställningen i entréhallen och universitetets monter. Resultatet var en uppvisning av svensk form och design. Det var enkelt, rent och vackert. Och en installation som stimulerade alla sinnen.

I entréhallen stod ett antal låga podier utplacerade som i en arkipelag. Var och en av dessa podier hade ett tema.

– Det övergripande temat för utställningen är den humanistiska dimensionen, att vi i Sverige visar

omsorg om miljön, omsorg om arbetsmiljön och omsorg om användaren, konsumenten, säger Niklas Johansson.

En genomgående tanke var att visa på vikten av kretsloppstänkande och återvinning. Slit-och-släng är ute. Tag tillvara och värna om naturen, är det som gäller i dag.

De ihoppressade aluminiumburkarna visar att även avfall är en resurs. Bredvid en hög av krossat glas stod svenskt bruksglas som vunnit formgivningspriser. En trave gamla Göteborgs-Posten kompletterades med exempel på hur återförbrukat papper kan bli en försäljningssuccé. Det mesta till utställningen har studenterna fått från sponsorer.

Själva har de mötts av stort intresse och nyfikenhet för utställningen. Men nästan alla undrade över vem som egentligen hade ansvaret för utställningen. Var är er lärare och är det verkligen sant att alla i gruppen bestämmer lika mycket?

– Här nere anses det revolutionerande att studenter får ha ansvaret för en så här stor utställning. Det skulle aldrig kunnat hända i Kina, säger Niklas Johansson och skrattar.

Men det fanns även ett politiskt budskap med installationen, berättar Jens Thoms-Ivarsson.

– Vår utställning kan tolkas som ett uttryck för frihet och demokrati. Det framgår inte tydligt, men budskapet finns där.

Studenterna har slitit i månader med utställningen. Någon handledare har de inte haft. Och det mesta har de gjort på fritiden. Nu hoppas de bara att de får tillgodoräkna sig arbetet inom ramen för utbildningen.

ALLAN ERIKSSON

De sju studenterna på HDK är: *Niklas Johansson, Petter Nordvall, Ann Lindesvärd, Niklas Dahlberg, Lina Odhe, Jens Thoms-Ivarsson och Gunilla Larsson.*

Isblock ledde till många frågor. Ett smältande isblock utanför universitetets monter – tänkt att vara en symbol för hur långt Sverige hade kommit när Kina upplevde en blomstrande högkultur. Det var tveklöst detta som väckte störst uppmärksamhet och nyfikenhet.

GU tecknar avtal med ett av Kinas elituniversitet

Det är nu grönt ljus att utveckla akademiska kontakter med ett av Kinas främsta universitet. Göteborgs universitet slöt under "Swedish Week" ett samarbetsavtal med det prestigefyllda Fudan-universitetet.

SAMARBETSAVTALET VAR för universitetets del utan tvekan veckans höjdpunkt i Shanghai. Undertecknandet ägde rum på Fudan-universitetet fredagen den 12 mars – i Kina den nationella trädplantningsdagen. En symbolik som prorektor Fang Linhu inte var sen med att lyfta fram eftersom det första projektet just ligger inom miljöområdet (se särskild artikel).

I likhet med andra avtal som GU har slutit med utländska universitet de senaste åren omfattar det samarbete och utbyte av forskare, lärare och studenter.

– Vårt avtal är ett övergripande paraplyavtal som ger förutsättningar för andra institutioner vid GU att inleda samarbete, säger en nöjd Martin Fritz.

– Jag är särskilt glad över att vi har slutit avtal med Fudan – som är ett av Kinas topprankade universitet. Det är också det universitet som har i särklass flest utländska studerande, vilket i sig är en kvalitetsstämpel.

Under högtidliga former undertecknade prorektor Martin Fritz och prorektor Fang Linhu vid Fudan-universitetet ett samarbetsavtal som banar väg för utökade akademiska kontakter mellan universitetet.

FAKTA/Fudan-universitetet

- Grundades 1905. Blev ett privat universitet 1917 och ett statligt universitet 1941.
- Totalt 20 000 studenter, 4 500 lärare och forskare, varav 1 700 professorer.
- Består av sex fakulteter: humaniora, journalistik, ekonomi, management, teknik och naturvetenskap. Det finns 34 grundutbildningsprogram, 100 masterutbildningar, 50 forskarutbildningsämnen och 35 forskningsinstitut.
- Samarbetsavtal med 103 universitet runt om i världen
- Ett av Kinas elituniversitet

Korta fakta

• I Shanghai finns ett 50-tal universitet (då ingår vissa yrkesskolor och eftergymnasiala utbildningar). Antalet studenter är ca 155 000. De två elituniversiteten i Shanghai är Fudan och Jiaotong.

• En universitetslärare i Kina tjänar i genomsnitt 2 400 kr i månaden. En professors lön ligger på ca 3 000 kr.

• Kinesiska studenter betalar terminsavgifter. De flesta bor på universitetsområdet, i sovstugor för fyra-sex personer.

Ett nordiskt resurscentrum i Shanghai

En levande akademisk mötesplats – för såväl kinesiska som nordiska forskare. Det är Centre for Nordic Studies på Fudan-universitetet.

I ETT TVÅVÅNINGSHUS på campusområdet har det nordiska centrumet sina lokaler, ett kontor med två arbetsplatser och ett bibliotek. Större än så är det faktiskt inte. I samma byggnad finns också det norska managementinstitutet, BI, som driver populära kurser i företagsledarskap för kinesiska studenter.

Det var från början ett norskt initiativ som ledde till att centrumet bildades för fyra år sedan. Ambitionen är just att främja kontakterna mellan Norden och Kina.

Det är detta som är Johan Nyströms uppgift. Han är projektledare och har arbetat här sedan i höstas.

– Jag försöker se till att det händer mycket. Vi har ofta föredrag och seminarier på universitetet och det brukar komma 70-80 personer varje gång.

Varje år arrangerar det nordiska centrumet två stora konferenser, en på våren och en på hösten. Förra året hölls en om uthållig utveckling och en annan om moderniseringsprocesser i Kina, där bl a demokrati-frågan togs upp.

– Ja, det kanske förvånar en och annan, säger Johan Nyström. Men i Kina är gränserna tänjbara. Det är bra att utländska forskare kommer hit och hjälper kinesiska forskare att diskutera och ifrågasätta.

Närmast blir det en konferens om euron och hur det påverkar den kinesiska ekonomin.

Det nordiska centrumet är inte bara till för kinesiska forskare som vill studera Nordens kultur- och samhällsliv, utan i högsta grad även ett resurscentrum för nordiska forskare och studenter.

Johan Nyström arbetar mycket för att marknadsföra centrumet, både inom landet och utomlands. Själv ser han gärna att mer undervisning och forskning knyts till centrumet, vilket skulle höja statusen.

Göteborgs universitet är ett av fjorton universitet som är medlemmar i Centre for Nordic Studies.

– Intresset och engagemanget från de fjorton universiteten varierar kraftigt. Mest aktivt hittills har Lunds universitet varit. Jag önskar att fler universitet utnyttjar att vi finns.

ALLAN ERIKSSON

Politisk och social förändring i Kina

Det pågår diskussioner om att starta ett nytt nordiskt samarbetsprojekt om politisk och social förändring i Kina. En av Kinas främsta statsvetare, Hu Wei, är med i projektet som leds av professor Björn Hettne.

Även om det inte sägs i klartext så är ett syfte med projektet att utreda demokratis förutsättningar i Kina.

– Kina genomgår en oerhört snabb förändring, säger Björn Hettne. Hur ska man klara av omvandlingen av samhället och vilka nya institutioner behövs?

Nya gränsöverskridande konferenser

Under veckan träffade Göteborgs universitet och Chalmers Shanghais utbildningskommission, som har till uppgift att samordna universiteten i Shanghai. Samtalen resulterade i en överenskommelse att bygga vidare på det akademiska samarbetet.

– Vi är överens om att sätta samman ett antal arbetsgrupper. Men vi har också diskuterat gemensam utbytesforskning, säger Lars Nordström, professor och universitetsråd.

Ett sådant område är att studera det växande samspelet i Kina mellan universitetets forskning, näringslivet och det omgivande samhället.

Sommarkurs på Fudan-universitet

Plugga kinesisk historia i Kina! Nu ges den möjligheten för studenter vid GU. Det är det nordiska centrumet på Fudan-universitetet som erbjuder en tre veckor lång sommarkurs i kinesisk historia, politik och ekonomi. Kursen ges på engelska.

– Ännu bättre än väntat.

Det säger kommunalrådet Göran Johansson, ledare för den svenska delegationen i Shanghai, om resultaten av Göteborgs universitet och Chalmers satsning under China Sweden Days.

– Föreläsningarna i Shanghai Library följdes varje dag av en publik som vad jag förstår var större än någon vägat hoppas på. Och ett betydelsefullt avtal slöts mellan Göteborgs universitet och universitetet i Fudan. När man kan notera sådana framgångar – för universitetet, för Chalmers och för kunskapsstaden Göteborg – måste man vara nöjd. Eller rättare sagt mer än nöjd.

– Det akademiska inslaget i programmet under China Sweden Days var mycket övertygande – och mycket uppskattat. Det säger Kinarådets ordförande, direktör Sten Malmström.

– Föreläsningdagarna i Shanghai Library väckte stort och berättigt uppseende. Kombinationen mellan forskarnas och näringslivsrepresentanternas framträdanden var god och verkningsfull. Och Göteborgs universitet och Chalmers visade vilka vetenskapliga resurser de tillsammans förfogar över.

I nästa nummer av GU Journalen:

- Zhimin Chan, 33 år, är professor i internationell politik vid Fudan-universitetet. Kina är på väg mot demokrati, hävdar han.
- Möt Karl, Hugo, Yngve, Anita, Britt, de är alla kinesiska studenter som läser svenska på Beijings språkuniversitet.

Vad gjorde GU i Shanghai?

Rapporteringen i media från den stora Göteborgssatsningen i Kina var uppenbarligen omfattande. Då jag vid hemkomsten läser tidningarna, fäster jag mig dock vid hur journalisterna framför allt gärna berättat om de mer spektakulära inslagen – Göteborgs symfoniorkesters, Blåvitts och J O Waldners succéartade framträdanden.

Men vid sidan härom fanns under hela veckan något för GU betydligt viktigare. Det var aktiviteter i det väldiga nybyggda Shanghai Library, där företag och institutioner hade sina utställningsmontrar. Även GU och Chalmers visade upp sig. Intresset var enormt stort. En lång kö av ungdomar ringlade sig fram till vår monter och frågade hur man skulle kunna få läsa i Göteborg. Vårt informationsmaterial rycktes ur händerna. Vår monter liksom en allmän utställning i den stora entréhallen var byggd av sju studenter från HDK. Deras insats var uppskattad!

I en stor hörsal i Shanghai Library pågick också under fyra dagar symposier kring IT-frågor, miljö, transporter och design, där våra och Chalmers forskare gav inledande mer teoretiska översikter, varefter representanter från företag eller organisationer fyllde på med resultat från tillämpad forskning. Mellan 100 och 200 kineser från olika delar av landet följde dessa symposier vid varje tillfälle. Våra föreläsare var utan tvekan bäst!

Under dessa symposiedagar tror jag att GU:s samverkan med Chalmers framstod klart, och Chalmers nye rektor Jan-Eric Sundgren och jag uppträdde mycket tillsammans. Vid ett tillfälle fick jag dock stå

helt ensam på scenen. Det var när jag symboliskt kunde överlämna över 3 000 böcker på engelska från vårt, Lunds och Stockholms universitetsbibliotek till Shanghaibiblioteket, som är Kinas näst största och stadens främsta forskningsbibliotek. Det var avhandlingar och böcker från våra Acta-serier. När vi reste hem, höll man på att packa upp.

GU träffade också ett övergripande samarbetsavtal med Fudan-universitetet, som är ett av Kinas allra främsta och som har ett stort antal utländska studenter. Fudan gav ett modernt och proffsigt intryck, även om standarden på t ex undervisningslokaler ligger långt under vår. I en seminarierokal på institutionen för internationell politik, där jag tittade in, satt 12 doktorander i en kall lokal och diskuterade jämförande europeisk politik med en oerhört amerikaniserad, nonchalant långt tillbakaletad professor som seminarieledare.

I Fudan finns också sedan några år ett Nordic Center, som bland annat ordnar sommarkurser för svenska studenter i kinesisk historia, ekonomi och politik men också symposier i ämnen som modernisering och demokrati, där frågor om mänskliga rättigheter aktualiseras. Överhuvud taget var uppfattningen att möten med västerländska studenter och forskare hjälper till att tänja gränserna för diskussioner i känsliga ämnen. Att det redan nu inom universitetet råder en betydande öppenhet står helt klart.

Allting är enormt i denna stad med 14 miljoner invånare. Vid 39 universitet och högskolor finns 155 000 studenter. Blandningen mellan gammalt

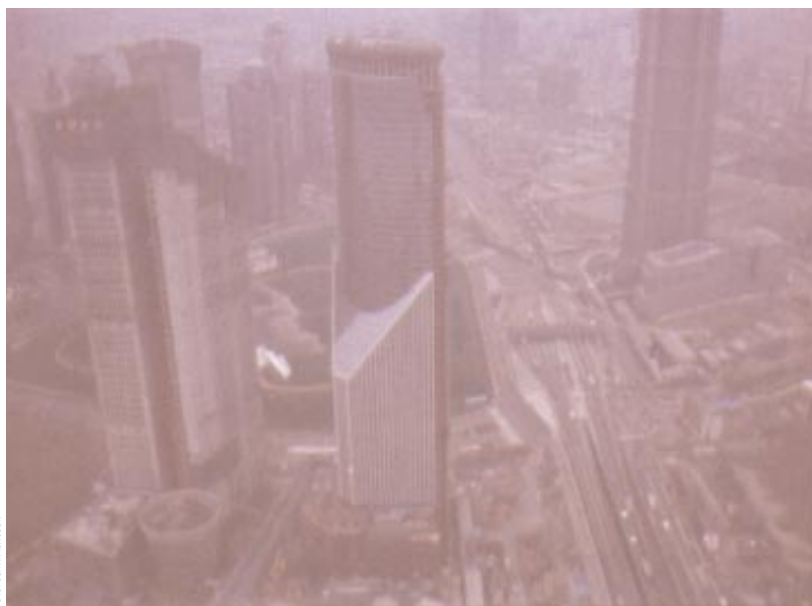
Prorektor Martin Fritz överlämnade bokgåvan till bibliotekets chef Ma Yuanliang under den högtidliga invigningsceremonin i Shanghais nya, moderna bibliotek.

och nytt är fascinerande. McDonalds har ett stånd med en skosnöreförsäljare till granne.

Slutligen en märklig erfarenhet: Vad man inte alls får höra till vardags, betonades under besöket i Shanghai, nämligen att GU och Chalmers är en verkligt stor tillgång för Göteborg. Det betygades gång på gång både av näringslivsföreträdare och politiker. Jag tror inte att Göran Johansson höll ett enda anförande utan att nämna GU och dess betydelse för Göteborgs utveckling!

MARTIN FRITZ
Prorektor

Allt större trängsel när Shanghai växer

ATT RESANDET I KINA kommer att öka, råder det knappast något tvivel om. Det finns ett starkt samband mellan ekonomisk tillväxt och ökade transporter. Ju bättre ställt människor får, desto fler har råd att köpa bil. I städer som Shanghai kommer trängseln och trafikchaoset att bli ett oöverstigligt problem.

Shanghai har vuxit med en rasande hastighet de senaste tio åren, och staden fortsätter bara att växa. I dag bor 14 miljoner människor i Shanghai. År 2010 förväntas befolkningen ha ökat till 20 miljoner. Planerna är att Shanghai – i likhet med London – ska bli ett av världens finansiella och industriella centrum.

Men den snabba utvecklingen har sitt pris. Hur ska man klara av de enorma trafik- och stadsplaneringsproblemen? Ingen verkar ha något bra svar på det, menade professor Lars Nordström vid Handelshögskolan, som under veckan höll ett föredrag om resande i storstäder för en grupp experter och forskare i Shanghais bibliotek.

– Det finns i dag inga bra sätt att lösa trängseln i storstäder. Detta trots att man bygger ut kollektivtrafiken.

Men nedsmutsningen av miljön, är det inte det största hotet?

– Jag har goda förhoppningar om att vi kan lösa miljöproblemen inom en snar framtid. Kina har möjligheten att hoppa över vissa teknikled och satsa på den modernaste tekniken från början.

Det allvarligaste problemet är den ökade trängseln i storstäderna, vilket kommer att tvinga fram omfattande investeringar i infrastrukturen och kollektivtrafiken. Men det kommer inte att lösa trängselproblematiken, enligt Lars Nordström. Varför? Det beror på att den typ av resor som är vanligast – nämligen privata och sociala resor – ökar i omfattning, och är svår att styra.

Vad kan svenska forskare bidra med? Lars Nordström hoppas på ett utökad akademiskt samarbete när det gäller jämförande studier mellan Väst och Kina.

– Jag hoppas att Kina kommer att dra nytta av en del dyrköpta erfarenheter utomlands.

Nytt miljösamarbete mellan Shanghai och GU

På fem år ska 500 apparater som mäter luftföroreningar placeras ut i Kina. Kinesiska forskare lär sig tekniken. I gengäld får svenska forskare ökad kunskap om luftföroreningar.

DET ÄR – I KORTHET – INNEHÅLLET i ett nytt internationellt miljöprojekt som precis har startat. Avtalet mellan GU och Fudan-universitetet har banat väg för detta samarbete.

– Vi får en karta över luftföroreningarnas omfattning i Kina. Var det är värst och vad som orsakar utsläppen, säger professor Oliver Lindqvist på miljösektionen vid GU/Chalmers.

Under veckan i Shanghai var han i kontakt med bl a professor Chen Limin på Fudan University. Det kinesiska intresset för miljöprojektet är mycket stort.

Luftföroreningar är en tickande miljöbomb i världens storstäder. Det är inte minst märkbart i Shanghai – en växande stad med 14 miljoner invånare och en ständigt ökande trafik.

Ett problem är dels att man saknar teknik för att

mäta luftföroreningar, dels att denna teknik normalt är mycket dyrbar.

För femton år sedan utvecklade emellertid de tyska forskarna U Platt och D Perner en unik metod för att kunna avläsa halten av föroreningar i luften. DOAS (Differentiell Optisk Absorptions Spektroskopi) är en optisk metod för mätning av koncentrationer av olika ämnen i luft.

– Fördelen med DOAS-tekniken är att den är effektiv och billig. Dessutom bidrar vi till att gynna den lokala tillverkningen, säger Oliver Lindqvist.

I ett första steg ska två doktorander från miljöinstitutionen vid Fudan åka till universitetet i Göteborg och Heidelberg för att lära sig tekniken och hur man bygger apparaterna. När de sedan återvänder hem, kan de dela med sig av kunskaperna. På så vis byggs en lokal kompetens upp.

Och vad får svenska forskare ut av detta?

– Vi får tillgång till forskningsresultaten. Det är viktigt att vi lär oss mer om luftföroreningar i städer som genomgår en explosiv utveckling. Vi får ökade

kunskaper om hur olika ämnen i luftföroreningar samverkar.

Förr var det tabubelagt att tala om luftföroreningar i Kina. Det var något som inte existerade – i alla fall officiellt.

– Nu är alla överens om att något måste göras åt miljöproblemen. Frågan är bara hur man ska få råd att rena utsläppen.

Luftföroreningarna kommer främst från två källor: svaveldioxid från industri och koleldning och kväveoxider från bilar. När dessa utsläpp samverkar blir de farliga.

– Båda dessa typer av utsläpp är lika allvarliga. Kina måste satsa på att utveckla solenergin och bygga elbilar. Utsläppen måste framför allt minskas innan det är för sent, säger Oliver Lindqvist.

Fotnot: Miljöprojektet är ett samarbete mellan Göteborgs universitet, Chalmers, universitetet i Heidelberg, IVL i Göteborg och Fudanuniversitetet i Shanghai.

Snart sänder universitetet digitalt

Behåll morgonrocken på och läppja kaffe hela förmiddagen. Distansutbildning framför tv:n kan snart bli verklighet. Göteborgs universitet tar "den tredje uppgiften" på allvar och startar digitala tv-sändningar till hösten.

UNIVERSITETET PLANERAR ATT regelbundet sända egenproducerade tv-program i Sveriges Televisions nya digitala tv-kanal.

Start: första september i år.

Målsättning: fem timmar sändningstid i veckan.

Satsningen är allvarligt menad och rektorn har avsatt 2,5 miljoner kronor till projektet – bara för verksamhetsåret 1999.

– Har du en bra idé så hör av dig till redaktionen, välkomnar Lars-Åke Engblom, projektledare för den digitala tv-satsningen.

Men redaktionen bestämmer själva vilka sändningar som till sist ska göras.

Reportage från forskningslaborationer, presentation av forskningsresultat, tv-sända offentliga föreläsningar och disputationer. Kanske även sändningar från publika evenemang som Universitetets vecka. Det är exempel på informationsprogram som GU:s nya tv-redaktion kan producera.

Kunskapen ska göras tillgänglig för dem som den är ägnad åt. Det är mottot för Göteborgs universitet. Därför ska redaktionen även kunna producera sändningar för kurser som går på distans.

Redan planeras en tv-sänd fempoängskurs i ämnet ekonomisk historia. Titta på tv:n under helgen, knalla sen iväg och tenta när det blir dags. Det kan bli framtidens studieform.

Nyligen sände universitetet tio föreläsningar i levande historia via televisionens öppna kanal som leveras med det lokala kabel tv-nätet.

GU ska också kunna erbjuda tv-sända uppdragsutbildningar för organisationer och företag.

Ett minst lika viktigt syfte med de digitala tv-sändningarna är att bygga upp en kompetens i han-

tering av modern IT-teknik inom GU.

– Redan idag finns stor kompetens på området, men den kompetensen behöver utvecklas. Vi behöver också utveckla en pedagogisk strategi för hur vi ska nå ut med den, säger Berner Lindström, universitetsråd och ordförande i styrgruppen för projektet marksänd digital-TV.

För det tredje kan projektet förbättra kommunikation mellan GU:s ledning, studenter, lärare och anställda. Det interna kabelnätet fungerar här som en kompletterande kanal.

Enheten för medieteknik har goda produktionsresurser för tv och video. Andra viktiga resurser i universitetets nya tv-satsning är JMG, Högskolan för film och fotografi, Valand och HDK.

Förmodligen kommer studion och redaktionen att ligga i Wallenbergssalen. Redaktionell personal rekryteras under varen.

Men vad innebär digital-tv som det har pratats om så mycket på sistone?

För att kunna se digitala tv-sändningar behöver man en box som kostar 5 000 kronor. Den kopplas ihop med tv:n och omvandlar analoga signaler till digitala. Kablar och parabolerna blir då ett minne blott, hoppas hjärnorna bakom den digitala tv-satsningen.

– Till en början blir det nog inte särskilt många som kan ta emot digitala sändningar, men vi tror att

Bakom digital-tv-projektet: till vänster Lars-Göran Sandgren som håller i tekniken och Lars-Åke Engblom som är projektledare från JMG. Torbjörn Rosander är ej med på bilden.

det ökar. Inom tio år kommer alla tv-sändningar att ske digitalt, spår Lars-Åke Engblom.

Som ett komplement, och för att få ytterligare spridning av GU-programmen, ska redaktionen även arbeta med lokala kabelbaserade tv-sändningar. I stor-Göteborg är 211 000 hushåll anslutna till det lokala kabel tv-nätet.

Målsättningen är också att Sveriges Televisions digitala kanal ska parallellsändas i stor-Göteborgs kabel tv-nät. I så fall kan 400 000-500 000 personer se GU:s sändningar redan vid starten. Men hur det blir med det är ännu inte klart.

Digital-tv innebär framförallt större möjligheter för kunden att ta emot lokala kanaler.

Men om kunden är intresserad av att ta emot dessa kanaler får framtiden utvisa. Kanalutbudet, priset för utrustningen, och kvaliteten på sändningarna är sannolikt det som avgör.

PETER OLOFSSON

ILLUSTRATION: TOMAS KARLSSON

Skvaller – ett sätt att nå varandra

Skvaller – det är inte bara elakt förtal. Det kan också vara ett bra sätt att förstå andra människor. Det är något som vi alla ägnar oss åt – fast kvinnor troligen mer än män.

KERSTIN NORDENSTAM är docent i nordiska språk och har skrivit boken "Skvaller. Om samtalsstrategier hos män och kvinnor" (utgiven av Språkvårds-samfundet 1998). I boken gör hon upp med en av våra vanligaste myter, att kvinnor hänger sig åt skvaller i betydelsen skitprat.

– Jag vill inte definiera skvaller på det sättet, säger Kerstin Nordenstam. Att kvinnor skvallrar mer än män beror snarare på att de är mer intresserade av personliga relationer. Skvaller uppfattas ofta som något fult och elakt. Men Kerstin Nordenstam vill uppvärdera skvaller, det kan fylla en viktig funktion.

– Genom att skvallra lär vi oss om människors beteende, såväl deras positiva som negativa sidor, och därmed om livet. Men det är klart att det också finns illvilligt skvaller.

Hur män och kvinnor pratar i det privata livet, det är det som intresserar Kerstin Nordenstam. Hon har undersökt skvaller i manliga och kvinnliga gruppsamtal. Det är ett område som man inte vet så mycket om. En förklaring är att privatsfären av tradition har definierats som kvinnornas värld, menar Nordenstam, och det är bland annat därför man inte har tyckt att den varit intressant

att forska om. Ett annat metodologiskt problem att få tillgång till privatsamtal.

Det var också svårt att få män – till skillnad från kvinnor – att ställa upp på att spela in samtal med sina vänner.

– Männen ville inte bli avlyssnade och analyserade av en (kvinnlig) samtalsforskare. De ville ha makt över inspelningen.

Men det är samtidigt viktigt, poängterar Kerstin Nordenstam, att göra skillnad på prat och skvaller. Bara för att man sitter ner och pratar så är det inte skvaller.

Om två eller fler personer talar om en icke närvarande persons privata angelägenheter – som de båda känner till – så kan det definieras som skvaller. Men det räcker inte med ett flyktigt omdöme, utan någon måste svara på påståendet om hur den personen är. Skvaller innehåller per definition en nyhet och har ofta ett underhållningsvärde.

Att kvinnor skvallrar mer än män, är troligt. Ett skäl till detta är enligt Kerstin Nordenstam att kvinnor skvallrar mer för att de är diskriminerade och därför har ett behov av att ge igen. På samma sätt som underordnade män ger igen mot sina chefer.

Men hur kommer det sig att män skvallrar mindre än kvinnor?

– Ja, flera undersökningar inklusive min egen visar att kvinnor pratar mer om personliga, intima relationer. Män pratar oftare om arbete, bilar, sport, ekonomi och teknik. I en mansgrupp som ingick i undersökningen talade man länge om hur man skruvar en golf-

boll, hur man håller en bilmotor varm och vilken av sporterna – ishockey eller innebandy – som är bäst.

Men bilden är förstås mer nyanserad än så. Kerstin Nordenstam berättade om en yngre mansgrupp där man pratar om personliga relationer, om vad kärlek är och om homosexualitet. Och även kvinnorna pratar om yrkeslivet, fast inte lika mycket som männen.

I samtalen framträder också ett annat mönster. Män diskuterar, avbryter varandra och försöker hävda sig. De går snabbt över på andra ämnen och markerar gärna sin åsikt vid oenighet. Kvinnor, däremot, berättar och diskuterar, kommenterar och värderar, uppmuntrar och stöder varandra – försöker nå en konsensus.

Skvaller förekommer överallt, inte minst på arbetsplatser. Genom att studera skvaller på en arbetsplats kan man få en bild av hur klimatet är, menar Kerstin Nordenstam.

– Om man har en dålig chef, är det naturligt att man skvallrar om den personen. Man måste få avreagera sig. Det blir inte så mycket skvaller om en bra chef, eftersom det inte finns så mycket att prata om. Skvaller kan fylla en viktig funktion på arbetsplatsen eftersom det stärker gruppidentiteten.

– Men det är naturligtvis bäst om det inte behövs alls.

ALLAN ERIKSSON

Storsatsning för gymnasister under Vetenskapsfestivalen

Vad är meningen med medicinsk forskning? Med att kunna skriva svenska? Med livet?

DET ÄR NÅGRA av de mer eller mindre eviga frågor som kommer att stå på dagordningen när gymnasister i Göteborg under Vetenskapsfestivalen möter forskare från Göteborgs universitet. Det rör sig om ett specialarrangemang inom ramen för festivalens så kallade skolprogram.

Under fyra av dagarna i den vecka som Vetenskapsfestivalen pågår kommer sju forskare att hålla var sin föreläsning för gymnasieelever från hela Göteborg – allesammans i Vasaparken och allesammans under en rubrik som inleds just så: "Vad är meningen med...". Sex av dem representerar Göteborgs universitet. Den sjunde är en engelsk gästföreläsare – John Schollar, Assistant Director vid National Centre for Biotechnology Education vid University of Reading.

Professor Göran Bondjers ska tala om meningen med medicinsk forskning, docent Kerstin Norén om meningen med att kunna skriva svenska, universitetslektor Barbro Lennér-Axelsson om meningen med kärlek och sex, universitetslektor Martin Cederwall om meningen med rummet och tiden, professor Rutger Lindahl om meningen med EU, John Schollar om meningen med DNA och fil dr Bengt Brülde, slutligen, om meningen med livet.

Universitetshörnan stänger när EU-kontor flyttar in

PÅSKVECKAN ANLÄNDER Info Point Europe med möbler och broschyrer till Universitetshörnan. Därför stänger universitetets informationscentrum mellan den 29 mars och 1 april för att ge plats åt EU-kontoret i ena halvan av lokalen. Personalen behöver möblera om och flytta runt på informationsmaterial och saker i GU-shopen.

Men det går bra att ringa för beställningar och andra frågor som vanligt på tel: 773 54 00. Universitetshörnan öppnar åter efter påsk-tisdagen den 6 april kl 11.00.

Låna hem dator förmånligt i 3 år

SNART HAR DU SOM är anställd vid Göteborgs universitet chansen att under 3 år, till ett förmånligt pris, disponera en lånedator i hemmet. Erbjudandet kommer att gälla all tillsvidareanställd personal samt forskare och doktorander som är planerade att ha en tidsbegränsad anställning under minst 36 månader från teckningsdatum.

Erbjudandet är ett led i arbetet med att uppnå målet för den nationella IT-strategin, dvs att ge så många som möjligt ökad datorvana och IT-kunskap, utan att det är en skattepliktig förmån.

Erbjudandet består av två PC-paket och två Mac-paket av stationär modell.

Paketet betalas via ett bruttolöneavdrag, dvs avdrag på din bruttolön före skatt. Avdragets storlek beror på vilken av alternativen du väljer.

Under april kommer utförligare information om villkor i avtalet.

Ny tidskrift för genusforskning

SKAM – DITT NAMN ÄR KVINNA! Så heter den artikel som inleder det första numret av den nystartade tidskriften Genus. Det är det nationella sekretariatet för genusforskning, med säte i Göteborg, som ger ut tidskriften. Redaktör är Lena Olson och ansvarig utgivare Eva Gothlin.

Det första numret innehåller bland annat en artikel om olika liv för bögar och lesbiska, ett porträtt av genusprofessorn i statsvetenskap Drude Dahlerup och en artikel som berättar att mansforskningen ökar. Dessutom granskar tidskriften forskningspolitiken inför 2000-talet och konstaterar att teknik och naturvetenskap prioriteras på bekostnad av humaniora och samhällsvetenskap. Det vill säga mer resurser till män och mindre till kvinnor.

Tidskriften ska komma ut med fyra nummer per år och spegla genusforskningen över hela landet.

Personallytt

ADJUNGERADE PROFESSORER

Kim Buck, adjungerad professor i smyckekonst vid Högskolan för design och konsthantverk

NYA PROFESSORER

Handelshögskolan

(bitr professorer)

Kasra Afzarinejad, professor i statistik
Martin Fritz, professor i ekonomisk historia
Lars-Erik Norbäck, professor i företagsekonomi
Bo Sandelin, professor i nationalekonomi
Ulla Tornqvist, professor i företagsekonomi

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

(bitr professorer)

Lennart Adler, professor i marin mikrobiologi
Phillip Brenner, professor i matematik
Juliusz Brzezinski, professor i matematik
David Cornell, professor i geokemi
Uno Eliasson, professor i systematisk botanik
Lars Forlin, professor i zoofysiologi
Susanne Holmgren, professor i zoofysiologi
Leif Holmlid, professor i fysikalisk kemi, energirelaterad grundforskning
Kerstin Johannesson, professor i biologi, marin ekologi
Roland Kjellander, professor i fysikalisk kemi
Åke Larsson, professor i miljövård
Conny Liljenberg, professor i fysiologisk botanik
Torgny Lindvall, professor i matematisk statistik
Ann-Marie Pendrill, professor i fysik
Ulla Norberg, professor i strukturell och ekologisk zoologi
Karsten Pedersen, professor i biologi, mikrobiologi

Anna-Stina Sandelius, professor i fysiologisk botanik

Nikolay Shcherbina, professor i matematik
Bengt Silverin, professor i strukturell och ekologisk zoologi

Jan Stenson, professor i biologi, akvatisk ekologi

Jimmy Stigh, professor i berggrundsgeologi

Kristina Sundbäck, professor i biologi, marin botanik

Margareta Wallin Peterson, professor i zoofysiologi

Margareta Wedborg, professor i marin-analytisk kemi

Samhällsvetenskapliga fakulteten

(bitr professorer)

Ingja Hellberg, professor i sociologi

Sven Carlsson, professor i psykologi

Per Sjöstrand, professor i sociologi

Björn Gustafsson, professor i socialt arbete

ÖVRIGA FÖRORDNANDEN

Björn Utberg har gått från planerings- och uppföljningsenheten till internrevisionen

Lars Fritiofsson, internrevisor

Niklas Dahlberg, förste byråsekreterare vid internationella sekretariatet

Christer Ek, byrådirektör/studievägledare vid utbildningsavdelningen

Tomas Tunemyr, byrådirektör vid fastighetsavdelningen

Hotell på historisk mark.
I gamla Carnegie Porterbryggeri med Göteborgs bästa utsikt ligger förstaklasshotellet Novotel Göteborg. Nu är du välkommen att boka till avtalspriser!

Klippan 1, 414 51 Göteborg. Telefon 031-14 90 00. Fax 031-42 22 32. www.novotel.se
<http://ramavtal.adm.gu.se/>

Novotel är en av universitetets ramavtalsleverantörer

KRÖNIKAN

Till den goda trätans lov

DET HÄNDER ATT jag får besök på tjänsterummet av docenten Beata Agrell, som vill skälla ut mig.

- Nu har du skrivit något dumt igen, brukar hon säga. Sedan tar hon fram min text och kritiserar den tills den inte är värd ett ruttet lingon.

Varje gång detta händer blir jag lika lycklig. För mig finns inget underbarare än en rejäl akademisk träta. I varje fall när opponenter är smart, seriös och påläst som Beata alltid är. Det är i sådana ögonblick jag känner att både jag själv och universitetet lever. Ty det är den goda trätan som för forskningen framåt och levandegör den intellektuella miljö vi lever i.

Hur fasansfullt trist är det inte att vistas i akademiska miljöer där all träta är bannlyst! Där profeternas lärdomar aldrig ifrågasätts och studenternas enda uppgift är att proppa i sig färdigtuggad kunskap. I sådana miljöer hatas det och intrigeras det mycket i smyg, samtidigt som forskningen står stilla, eftersom ingen kritik någonsin släpps ut i dagsljuset. Tyvärr finns det många sådana miljöer i dagens Sverige, både vid de gamla universiteten och vid de små och medelstora högskolorna, där provinsiella småpåvar svingar sina nötta pekpinnar över den lokala färahjorden.

Trätan är alltså nödvändig för att universitetet skall leva. Men den får aldrig bli som i riksdagen eller i TV:s soffprogram, där det bara gäller att på insmickrande vis uttrycka politiskt korrekta ståndpunkter eller lura största möjliga antal dumbommar att rösta på talarens parti. Vid universitetet är det självständig intellektuell analys och sakargument som gäller, ingenting annat. Du får vara kontroversiell och skarp, till och

med obehaglig i din kritik, när så erfordras, men svamlar du eller ropar dumma slagord, får du finna dig i att bli betraktad som en äsna.

Det finns pedagoger som vill göra om universiteten till ett slags dagis, där vi alla skall gå omkring och ständigt vara kolossalt jättesnälla och bussiga för att inte sära eller skrämma bort de skygga, studieovana och mindre vetande. Sådana pedagoger är ofta i grunden lika auktoritära som äldre tiders akademiska småpåvar, fast de klär sin enfald i mer tidsenlig och förment demokratisk kostym. Visst har de rätt i att akademisk seminariekritik ibland kan bli destruktiv och sårande. Men ett universitet förlorar sin intellektuella spänst - och därmed sin legitimitet som universitet - om all kritik ständigt måste serveras i en sötsliskig sås av hycklande beröm och jamsiga snällheter.

Håll alltså den goda trätan levande! Ifrågasätt oförtrutet och ihärdigt de ogenomtänkta och ihåliga för att inte säga genomusla argument som rutinnässigt framförs av dina lärare och medstudenter - och inte minst av professorer, som inte gitter ompröva sina egna tankar! Önska dig varje dag en öppenjärtig kollega som Beata! Utan trätgiriga personer som hon dör universitetet och din egen förmåga att göra en nyskapande insats.

LARS LÖNNROTH
Professor i litteraturvetenskap

P.S. Beata kommer förstås att skälla på den här krönikan också.

FOTO: ÅSA DAHLGREN

HDK-studenter förmedlade bilden av Sverige

ETT TRIANGIAKÖK och ihoppresade aluminiumburkar. Vad i hela fridens namn är det här för något? Provokation. Nyskapande. Konst? Ja, det var många av besökarna som rynkade pannan när de såg den svenska installationen.

Kvitter från svenska fåglar i högtalarna skapade lugn och harmoni i foajéhallen. Material, möbler och konsthantverk visades upp och ett genomgående tema var att svenskar tillvaratar och återbrukar. Ett förhållningssätt som kanske tog fäste bland besökarna.

Utställningen i Shanghais bibliotek var mycket välbesökt. Uppskattningsvis var det närmare 20 000 besökare under veckan och det var stundtals hårt tryck i montrarna.

Bakom utställningen i entréhallen och Göteborgs universitets monter stod sju studenter från HDK: Niklas Johansson, Petter Nordvall, Ann Lindesvärd, Niklas Dahlberg, Lina Orde, Jens Thoms-Ivarsson och Gunilla Larsson.